

WHAT'S IN IT FOR OSS?

De kunst van het samenwerken in het economisch domein

VOORWOORD

“Economie is de basis van een goede samenleving. Als deze op orde is, bloeien de bedrijven en is er voldoende werkgelegenheid. Dat verbetert het leefklimaat: er is geld voor wonen en recreëren, voor zorg en ondersteuning, voor verenigingen, voor sport en cultuur, wijken, natuur en heel veel andere zaken die we koesteren in onze gemeente.” Dit zijn de eerste zinnen uit de nota Economische ambities 2014-2020. Het geeft kernachtig weer wat het belang is van een gezonde economische ontwikkeling voor een gemeenschap. Oss heeft het belang hiervan ervaren in jaren dat het de gemeente economisch minder goed af ging.

Vanuit het bovenstaande is volgens ons de actieve houding van de gemeente Oss in het economisch domein te verklaren. Het voorliggende onderzoek schetst een beeld van een gemeente die actief netwerkt en samenwerkt om de economie van Oss vooruit te brengen. Een gemeente die in samenwerkingsverbanden zoekt naar een balans van ‘geven’ en ‘nemen’. Samenwerken in het economisch domein is daarnaast een proces van lange adem. En vertrouwen houden in een economische koers, wanneer deze eenmaal is ingezet. Tegelijk is het van belang om regelmatig in dit proces de balans op te maken. Daarbij is ook de vraag gerechtvaardigd in hoeverre samenwerkingsverbanden bijdragen aan de economische ambities van Oss: “what’s in it for us?”, of beter: “What’s in it for Oss?”

De gemeenteraad heeft in het verleden de rekenkamercommissie gevoed met vragen als: “wat levert AgriFood Capital ons op?” en “Hoe verhouden we ons als raad tot de verschillende samenwerkingsverbanden in het economisch domein?”. Dit soort vragen hebben ons tot dit onderzoek doen besluiten. Wij zien het rapport dat nu voorligt als een verdieping van ons vorige onderzoek ‘Samenwerken in en buiten Oss’. In dat onderzoek schetsten wij het brede palet van samenwerkingsvormen die de gemeente kan hanteren. We hebben steeds aangekondigd om dit brede onderzoek te verdiepen met concrete casussen van samenwerkingsverbanden in een vervolgonderzoek. Dat zijn drie casussen uit het economisch beleid geworden: De Kracht van Oss, AgriFood Capital en Logistiek Platform Oss.

We hebben veel gesprekken gevoerd, met ondernemers uit Oss, met bestuurders en medewerkers van de provincie Noord-Brabant, Rabobank en de gemeente Oss, met vertegenwoordigers van samenwerkingsverbanden in het economisch domein en met wetenschappers. We willen alle geïnterviewden bedanken voor de open en informatieve gesprekken. We hopen dat ons onderzoek de gemeente Oss en haar partners in het economisch domein handvatten biedt om de komende jaren de Osse economie verder en duurzaam te versterken.

Astrid van de Klift,
Voorzitter rekenkamercommissie Oss

Voorwoord

Bestuurlijk rapport

Bevindingenrapport

Bijlage

1. Inleiding

2. Conclusies &
aanbevelingen

BESTUURLIJK RAPPORT

1 INLEIDING

1.1 Waarom dit onderzoek?

In 2010 en 2011 verkeerde Oss in economisch zwaar weer. Toonaangevende Osse bedrijven als Unox, Vos Logistics en MSD hadden te maken met grote ontslagrondes. Dit had een grote impact op de Osse beroepsbevolking en het midden- en kleinbedrijf.

De gemeente en ondernemend Oss toonden zich strijdbaar en sloegen de handen ineen. Verschillende samenwerkingsverbanden in het economisch domein vinden – direct danwel indirect – in deze tijd hun oorsprong; Kracht van Oss, Pivot Park, Logistiek Platform Oss, AgriFood Capital zijn hiervan aansprekende voorbeelden.

Circa vijf jaar later voerden wij als rekenkamercommissie (kortweg: rekenkamer) van de gemeente Oss gesprekken met de fracties van de gemeenteraad. We vroegen in deze gesprekken welke onderwerpen de raadsleden graag onderzocht zien. Meer dan eens wezen raadsleden op de bovengenoemde samenwerkingsverbanden. Vragen die de raadsleden zich daarbij stelden zijn “hoe houden we als raad voeling met deze samenwerkingsverbanden waar de gemeente Oss een partij in is?” en “wat dragen ze bij aan de doelstellingen van de gemeente?”

Met dit onderzoek willen wij de raad laten zien in hoeverre samenwerkingsverbanden in het economisch domein hebben bijgedragen aan de gemeentelijke doelstellingen van het economisch beleid in de periode 2014-2017. Ook laten we zien hoe college en raad daarop hebben gestuurd. Concreet hebben we –

De Kracht van Oss	Niet aan één economisch speerpunt verbonden	Lokaal samenwerken (3-O)
AgriFood Capital	Richt zich primair op speerpunt Agrifood	Regionaal samenwerken, zowel tussen overheden (convenant) als 3-O (stichting)
Logistiek Platform Oss	Richt zich primair op speerpunt Logistiek	Lokaal samenwerken (gemeente en ondernemers)

Tabel 1: Overzicht onderzochte samenwerkingsverbanden in het economisch domein

na raadpleging van de gemeenteraad - de volgende samenwerkingsverbanden onderzocht:

- De Kracht van Oss
- AgriFood Capital
- Logistiek Platform Oss

Met De Kracht van Oss en AgriFood Capital onderzoeken we twee samenwerkingsverbanden die raadsleden al vaker als casus voor onderzoek hadden aangedragen en die beide model als 3-O¹ samenwerking model staan voor het Osse economisch beleid.

Met Logistiek Platform Oss hebben we daarnaast voor een casus gekozen die niet is genoemd en daarmee wellicht wat minder op het netvlies staat bij raadsleden. De drie cases laten een redelijke spreiding zien op kenmerken als aard van de samenwerking en inhoudelijke focus; zie onderstaande tabel.

Dit onderzoek kan worden gezien als een verdieping van ons rapport “Samenwerken in en buiten Oss” (juni 2017). Dit rapport

gaat over de besturing van de vele, uiteenlopende vormen van lokale en regionale samenwerkingsverbanden waar de gemeente Oss aan deelneemt.

¹ Overheden, ondernemers en onderwijs(instellingen)

1.2 Welke vragen wilden wij voor u beantwoorden?

De vraagstelling die wij voor dit onderzoek hebben gekozen is:

“In welke mate hebben De Kracht van Oss, AgriFood Capital en Logistiek Platform Oss bijgedragen aan de doelstellingen van de gemeente Oss in het economisch domein in de periode 2014-2017 en hoe heeft het bestuur van de gemeente Oss (college en raad) op deze samenwerkingsverbanden gestuurd?”

Om tot een beantwoording van deze vraagstelling te komen, hebben wij deze uitgewerkt naar vier deelvragen. Per deelvraag lichten we hieronder toe welke normen we in dit onderzoek hebben gehanteerd; welke verwachtingen hebben wij per deelvraag van het functioneren van de gemeente?

1. Wat zijn de gemeentelijke doelstellingen van het economisch beleid in de periode 2014-2017? Zijn deze doelstellingen duidelijk?

Bij deze deelvraag gaan wij ervan uit dat:

- de raad de gemeentelijke doelstellingen voor het economisch beleid eenduidig en meetbaar heeft vastgelegd.

2. In welke mate zijn de gemeentelijke doelstellingen van het economisch beleid in de periode 2014-2017 gerealiseerd? Hoe is de raad hierover geïnformeerd?

Bij deze deelvraag gaan wij ervan uit dat:

- het college regelmatig aan de raad rapporteert over de realisatie van de gemeentelijke doelstellingen voor het economisch beleid.

3. Hoe is de relatie van de gemeente Oss met De Kracht van Oss, AgriFood Capital en Logistiek Platform Oss vastgelegd en hoe werkt deze in de praktijk?

Bij deze deelvraag gaan wij ervan uit dat:

- de betrokkenheid van de gemeente Oss bij samenwerkingsverbanden in het economisch domein bij aanvang van de samenwerking duidelijk is gemotiveerd. En daarbij een relatie wordt gelegd met de gemeentelijke doelstellingen voor het economisch beleid;
- er afspraken vastgelegd zijn over de rol en positie van de gemeente Oss in het samenwerkingsverband en de wijze waarop de raad in de samenwerking wordt betrokken;
- de afspraken over de rol en positie van de gemeente Oss in het samenwerkingsverband en het betrekken van de raad in de samenwerking in de praktijk worden nageleefd.

4. Welke bijdrage leverden De Kracht van Oss, AgriFood Capital en Logistiek Platform Oss aan het realiseren van de gemeentelijke doelstellingen c.q. welke bijdrage wordt de komende jaren verwacht? En hoe hebben college en raad hierop gestuurd?

Bij deze deelvraag gaan wij ervan uit dat:

- het college ervoor zorgt, dat de raad regelmatig informatie ontvangt over de resultaten, kosten en effecten van het samenwerkingsverband. En daarbij zoveel mogelijk de relatie wordt gelegd met de gemeentelijke doelstellingen voor het economisch beleid;
- college en raad deze informatie gebruiken om de effectiviteit van de samenwerking te evalueren en waar nodig bij te sturen;
- de raad bewaakt of de informatie die hij op dit punt van het college ontvangt toereikend is.

1.3 Leeswijzer

Dit rapport is opgebouwd uit twee delen; een bestuurlijk rapport (hoofdstukken 1 en 2) en een bevindingenrapport (hoofdstukken 3 en 4).

In het volgende hoofdstuk formuleren we onze conclusies en aanbevelingen.

In de hoofdstukken 3 en 4 presenteren wij de bevindingen voor de in paragraaf 1.2 genoemde deelvragen. De antwoorden op de deelvragen en op vindt u als volgt in deze hoofdstukken terug:

Onderzoeksvraag	Vindplaats rapport
1. Wat zijn de gemeentelijke doelstellingen van het economisch beleid in de periode 2014-2017? Zijn deze doelstellingen duidelijk?	§ 2.1
2. In welke mate zijn de gemeentelijke doelstellingen van het economisch beleid in de periode 2014-2017 gerealiseerd? Hoe is de raad hierover geïnformeerd?	§ 2.2
3. Hoe is de relatie van de gemeente Oss met De Kracht van Oss, AgriFood Capital en Logistiek Platform Oss vastgelegd en hoe werkt deze in de praktijk?	§ 3.1.1 (De Kracht van Oss) § 3.2.1 (AgriFood Capital) § 3.3.1 (Logistiek Platform Oss)
4. Welke bijdrage leverden De Kracht van Oss, AgriFood Capital en Logistiek Platform Oss aan het realiseren van de gemeentelijke doelstellingen c.q. welke bijdrage wordt de komende jaren verwacht? En hoe hebben college en raad hierop gestuurd?	§ 3.1.2 / 3.1.3 (De Kracht van Oss) § 3.2.2 / 3.2.3 (AgriFood Capital) § 3.3.2 / 3.3.3 (Logistiek Platform Oss)

Tabel 2: Leeswijzer rapport, gekoppeld aan onderzoeksvragen

2 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

2.1 Conclusies

De vraagstelling die wij als rekenkamer met dit onderzoek willen beantwoorden, is:

“In welke mate hebben De Kracht van Oss, AgriFood Capital en Logistiek Platform Oss bijgedragen aan de doelstellingen van de gemeente Oss in het economisch domein in de periode 2014-2017 en hoe heeft het bestuur van de gemeente Oss (college en raad) op deze samenwerkingsverbanden gestuurd?”

In onderstaande alinea beantwoorden we deze vraag in algemene zin. Vervolgens behandelen we in bullets een aantal conclusies per aspect van ons onderzoek, zoals de inrichting van de samenwerkingsverbanden of de sturing die van college van B&W en gemeenteraad is uitgegaan.

De mate waarin de samenwerkingsverbanden De Kracht van Oss, AgriFood Capital en Logistiek Platform Oss hebben bijgedragen aan de gemeentelijke doelstellingen voor het economisch beleid in de periode 2014-2017 is niet goed vast te stellen. In de praktijk zien we dat gemeente zichzelf positioneert als onderdeel van een lokaal en regionaal ‘ecosysteem’ waarin mogelijkheden om economische ambities te realiseren zo effectief mogelijk worden benut. De gemeente is daarbij voor het realiseren van beleidsdoelen afhankelijk van medewerking van andere overheden, bedrijfsleven en kennisinstellingen. Dit ontslaat het college niet van de plicht om de realisatie van gemeentelijke doelstellingen effectief te monitoren. En regelmatig aan de raad te rapporteren in welke mate de samenwerkingsverbanden waar de gemeente aan deelneemt bijdragen aan deze doelstellingen. De gemeente Oss heeft dit de afgelopen jaren in beperkte mate gedaan.

Gemeentelijke doelstellingen zijn meetbaar, maar niet altijd specifiek en meerjarig te volgen.

- De gemeentelijke doelstellingen voor het economisch beleid zijn meetbaar uitgewerkt (bijvoorbeeld: de werkgelegenheid in Oss moet groeien tot een vooraf bepaald aantal banen) in de begroting en via de jaarstukken heeft het college daar regelmatig over gerapporteerd.
- De doelstellingen zijn echter niet altijd specifiek geformuleerd (bijvoorbeeld: in welke segmenten (bijvoorbeeld laaggeschoold) of sectoren (bijvoorbeeld life science) wil de gemeente de werkgelegenheid versterken?). Daarbij is de informatie die de raad over het Osse vestigingsklimaat ont-

vangt is niet altijd meerjarig vergelijkbaar. Dit belemmert de gemeenteraad in zijn controlerende taak.

De samenwerkingsverbanden waar de gemeente aan deelneemt sluiten inhoudelijk goed aan bij de speerpunten van het gemeentelijk (economisch) beleid.

- De drie onderzochte samenwerkingsverbanden waar de gemeente aan deelneemt sluiten inhoudelijk goed aan op de speerpunten uit het economisch beleid van de gemeente Oss.
- De positie van de gemeente, en bijbehorende informatie- en evaluatiebepalingen, zijn bij AgriFood Capital meer in detail vastgelegd dan bij de lokale samenwerkingsverbanden De Kracht van Oss en Logistiek Platform Oss. Het financieel belang van de gemeente Oss is bij AgriFood Capital ook beduidend groter dan bij De Kracht van Oss en bij Logistiek Platform Oss.

De samenwerkingsverbanden passen zich aan aan nieuwe omstandigheden. Soms brengt dat risico's met zich mee.

- Bij alle drie de verbanden ontwikkelt de inrichting en besturing zich in de tijd. Dit zien wij als een teken dat de samenwerkingsverbanden zich aanpassen aan opgedane ervaringen en nieuwe omstandigheden.
- De ontwikkeling van de inrichting en besturing van samenwerkingsverbanden brengt soms risico's mee.
 - De organisatie van AgriFood is in de loop der jaren gaandeweg complexer geworden. Het risico daarvan is dat gemeenteraden het zicht op de bedoeling en werking van

1. INLEIDING

2. CONCLUSIES & AANBEVELINGEN

het samenwerkingsverband verliezen. Dit kan het draagvlak voor de samenwerking doen afbrokkelen.

- Bij De Kracht van Oss strookt de feitelijke bestuurlijke inrichting niet met de statuten; de gemeentelijk is neemt deel aan het bestuur van de stichting, terwijl de gemeente volgens de statuten geen positie heeft. Het college rapporteert niet over De Kracht van Oss als verbonden partij, hoewel het wel een verbonden partij is.

College en organisatie van de gemeente Oss worden als samenwerkingsgerichte partners gewaardeerd.

- Partijen waarmee de gemeente bij De Kracht van Oss, Logistiek Platform Oss en AgriFood Capital werkt, waarderen de gemeente Oss als een moderne, op samenwerking gerichte partner. Het college en de organisatie van de gemeente Oss hebben in de periode 2014-2017 veel energie gestoken in samenwerking met ondernemers, kennisinstellingen en andere overheden in het economisch domein. Ze staan er om bekend niet alleen te nemen, maar ook te geven in de samenwerking.

Na jaren van 'zaaien' van een goede samenwerking, komen de onderzochte samenwerkingsverbanden nu op een punt dat de vruchten van de samenwerking inzichtelijk moeten worden gemaakt.

- Bij alle drie onderzochte verbanden is tijd nodig geweest voor het opbouwen van de samenwerking en het zoeken naar een effectief samenwerkingsprogramma. Dit heeft geresulteerd in drie actieve samenwerkingsverbanden die ook een naam hebben opgebouwd; lokaal, regionaal en soms (inter)nationaal. In die zin is er 'gezaaid'.
- Alle drie de onderzochte verbanden bevinden zich onder-tussen op een punt dat deelnemers aan de samenwerking resultaten mogen verwachten. In die zin is de vraag aan de orde wat van de samenwerking kan worden 'geogst'?

De onderzochte samenwerkingsverbanden hebben veel activiteiten neergezet die inhoudelijk aansluiten bij de doelstellingen van het gemeentelijk economisch beleid. In hoeverre hierdoor de beoogde effecten van het economisch beleid zijn gerealiseerd is niet duidelijk.

- De Kracht van Oss en Logistiek Platform Oss hebben veel activiteiten georganiseerd of mogelijk gemaakt die inhoudelijk aansluiten op de doelstellingen van het gemeentelijk economisch beleid. De impact van deze activiteiten op deze doelstellingen is niet inzichtelijk, omdat de samenwerkingsverbanden niet op het niveau van deze doelstellingen rapporteren. Bij De Kracht van New Business (onderdeel van De Kracht van Oss) worden projecten sinds kort gemonitord op effectniveau. Op termijn kan dit ertoe leiden dat hierdoor inzicht ontstaat in de bijdrage van deze projecten aan de effectdoelstellingen die de gemeente hanteert, mits dit structureel gemeten wordt (bijvoorbeeld: hoeveel nieuwe banen levert een project op?).
- Het functioneren van AgriFood Capital is eind 2017 onderwerp geweest van een Mid Term Review. Deze tussentijdse evaluatie benoemt als resultaten van de samenwerking onder meer dat aanvullende fondsen worden geworven en dat de regio steeds meer als AgriFood Capital herkend en erkend wordt. De review gaat nagenoeg niet in op de tussentijdse realisatie van de inhoudelijke ambities van de samenwerking. De effectiviteit van de samenwerking is daardoor onvoldoende aangetoond.

Het college bestuurt de ontwikkeling van het economisch beleid. De raad staat op afstand en is op onderdelen (met name AgriFood Capital) kritisch op de samenwerking in het economisch domein.

- Het college van B&W is in Oss 'in the lead' als het gaat om het economisch domein. Het college vervult een actieve, netwerkende rol. Veel van de activiteiten die het college verricht zijn niet zichtbaar voor de raad.
- De kaders die de raad stelt in het economisch domein zijn aangereikt door het college. De raad volgt het economisch beleid en de samenwerkingsverbanden in het economisch domein via de informatie die hij vanuit deze verbanden en/of vanuit het college worden aangeboden. Een deel van de raad volgt de samenwerkingsverbanden zelf via sociale media. De raad stelt weinig vragen en stuurt niet actief op de koers voor het economisch beleid: waar willen we op inzetten: wat is de stip op de horizon voor Oss in agrifood, life sciences of logistiek?
- De gemeenteraad ontvangt meer informatie over AgriFood Capital dan over de twee lokale verbanden De Kracht van Oss en Logistiek Platform Oss. De afgelopen jaren is vanuit AgriFood Capital op veel verschillende manieren gepoogd om raadsleden intensiever bij het samenwerkingsverband te betrekken. Desondanks is hiervoor nog geen goede formule gevonden. Dit wordt bevestigd in de recent verschenen Mid Term Review van AgriFood Capital en in onze interviews met raadsleden.
- De gemeenteraad van Oss is kritischer op (informatie van) AgriFood Capital dan op (informatie van) De Kracht van Oss en Logistiek Platform Oss. Hiervoor zijn verschillende verklaringen aan te wijzen. In het verleden was de stukkenstroom vanuit AFC niet op orde waardoor raadsleden voorstellen te laat ontvingen. Ook wordt de inhoud van de stukken vanuit AFC door raadsleden nogal eens als 'abstract' ervaren. Raadsleden geven aan dat ze meer gezicht en gevoel hebben bij de lokale samenwerkingsverbanden ("je weet wie het zijn").

2.2 Aanbevelingen

Op basis van ons onderzoek doen we één aanbeveling aan de gemeenteraad, drie aanbevelingen aan het college van B&W en één aanbeveling aan gemeenteraad en college van B&W samen.

1. (aan de gemeenteraad)

Benut het momentum van het begin van een nieuwe bestuursperiode om het economisch profiel voor de gemeente Oss te verdiepen.

Toelichting:

In 2020 loopt de termijn van de strategische agenda AgriFood Capital af. Dat betekent dat het tijd wordt om de resultaten van de samenwerking te oogsten. Ook voor De Kracht van Oss geldt dat de komende jaren meer aandacht uit mag gaan naar het rendement van de samenwerking.

Dan is het wel belangrijk om duidelijk te formuleren welk rendement de gemeente Oss als deelnemer in deze samenwerkingsverbanden verwacht. De economische speerpunten waar de gemeente Oss op inzet (agrifood, life sciences, logistiek, maak- en ontwikkelindustrie en een recreatief en toeristisch buitengebied) passen Oss goed, maar zijn tegelijk nog erg breed. Een actuele analyse van kansen en bedreigingen, sterkten en zwakten van Oss op deze speerpunten en een analyse van interessante 'crossovers' tussen deze economische speerpunten, kan Oss een meer onderscheidend profiel (meer 'smoel') geven. En dat geeft Oss een gerichter handelingsperspectief: met welke kennisinstellingen willen we samenwerken? Wat verwachten we van de verbanden waar we in deelnemen of die we faciliteren? Welke thema's en projecten willen we als gemeente Oss naar ons toetrekken?

Het verdiepen van het economisch profiel is wat ons betreft bij uitstek een raadsaangelegenheid. Waarbij het college ondersteunt.

2. (aan het college van B&W)

Overweeg de effectindicator 'waardering vestigingsklimaat door ondernemers' intensiever te meten ofwel in te wisselen voor een andere indicator.

Toelichting:

Omdat de informatie die de raad nu ontvangt over de waardering van het Osse vestigingsklimaat door ondernemers niet meerjarig vergelijkbaar en evenmin altijd betrouwbaar is, bevelen wij het college van B&W aan om een intensievere (en daarmee meer betrouwbare) meetmethode te hanteren.

Een overweging kan ook zijn om een geheel andere indicator in te zetten. Een suggestie daarbij is om hiervoor de reeds beschikbare breed samengestelde indicator van het economisch presteren van gemeenten² te hanteren. Deze indicator biedt een breder inzicht in het economisch presteren van een gemeente en maakt een vergelijkingen tussen jaren en tussen gemeenten mogelijk.

3. (aan de gemeenteraad en het college van B&W)

Bepaal voor de belangrijkste samenwerkingsverbanden in het economisch domein vooraf wanneer en hoe de raad welke informatie wil ontvangen, en begin daarbij met De Kracht van Oss

Toelichting:

De gemeenteraad en het college van B&W van Oss doen er volgens ons goed aan om meer regie te voeren op de informatievoorziening vanuit de verschillende samenwerkingsverbanden in het economisch domein. Hier ligt een relatie met onze eerste aanbeveling (scherper economisch profiel); stem de gewenste informatievoorziening af op het economisch profiel van Oss. Bepaal vanuit dit profiel en bijbehorende ambities welke informatie wanneer en van wie nodig is om vorderingen op deze

ambities te kunnen volgen. Welke informatie willen we van welk verband? Willen we schriftelijke informatie of is er juist behoefte aan ontmoeting? Welke verbanden willen we wanneer evalueren en waar willen we dat de evaluatie op ingaat? Daarbij is het van belang om onderscheid te maken tussen verbanden waar de gemeente een substantieel financieel en/of bestuurlijk belang heeft (zoals bij AgriFood Capital en De Kracht van Oss) en waar dat minder het geval is (zoals bij Logistiek Platform Oss).

Ook is het van belang om informatie op te vragen die de raad daadwerkelijk gebruikt om te sturen; minder informatie is in sommige gevallen meer informatie.

Onze suggestie is om – ten opzichte van de huidige situatie – meer nadruk te leggen op informatie op effectniveau: realiseren samenwerkingsverbanden de effecten die de partners met de samenwerking beogen? Aanknopingspunten bestaan al her en der, in de vorm van de AgriFood Capital Monitor of de interne effectrapportages van De Kracht van New Business (De Kracht van Oss).

Een andere suggestie is om deze aanbeveling eerst toe te passen op De Kracht van Oss. Hierbij is geen regionale afstemming nodig (in vergelijking met AgriFood Capital) en er is een substantieel financieel en bestuurlijk belang (in vergelijking met Logistiek Platform Oss).

² Bureau Louter (2017), *Economische toplocaties 2017*

4. (aan het college van B&W)
Zoek in samenspraak met de raad naar laagdrempelige momenten en vormen voor informele uitwisseling van actualiteiten.

Toelichting:

De gemeenteraad staat – als kaderstellend en controlerend orgaan - per definitie op een informatie-achterstand ten opzichte van het college van B&W. Onze indruk – op basis van het voorliggend onderzoek - is dat de gemeenteraad van Oss in het economisch domein op een te grote afstand staat. Deze afstand kan worden verkleind door de raad frequenter met korte mededelingen actief te informeren. Dit zou bijvoorbeeld kunnen door in commissievergaderingen de raad mondeling actief te informeren over actuele ontwikkelingen, aankomende evenementen of risico's die zich voordoen.

5. (aan het college van B&W)
Neem De Kracht van Oss op als verbonden partij in de paragraaf Verbonden partijen bij begroting en jaarstukken.

Toelichting:

We constateerden in ons onderzoek dat De Kracht van Oss voor de gemeente een verbonden partij is, maar dat de gemeente hierover niet als een verbonden partij rapporteert in de paragraaf Verbonden partijen bij begrotingen en jaarstukken. We bevelen aan om deze omissie bij de programmabegroting van 2019 te herstellen.

Voorwoord

Bestuurlijk rapport

Bevindingenrapport

Bijlage

3. Economisch beleid

4. Samen werken voor
de Osse economie

BEVINDINGEN RAPPORT

3 ECONOMISCH BELEID GEMEENTE OSS 2014-2017

Met dit onderzoek willen we de raad inzicht bieden in de mate waarin de samenwerkingsverbanden Kracht van Oss, AgriFood Capital en Logistiek Platform Oss hebben bijgedragen aan de gemeentelijke doelstellingen voor het economisch domein in de periode 2014-2017.

We nemen daarbij de nota Economische ambities Oss 2014-2020 als uitgangspunt (§ 3.1.1) en kijken hoe deze nota is vertaald naar de doelstellingen in de programmabegroting (§ 3.1.2). Vervolgens kijken we ook hoe de raad de (tussentijdse) realisatie van deze doelstellingen heeft kunnen volgen (§ 3.2).

3.1 Wat wilde de gemeente Oss met haar economisch beleid bereiken?

3.1.1 Nota 'Economische ambities Oss 2014-2020'

In februari 2014 onderschreef de raad van Oss de aanpak en ambities uit de nota 'Economische ambities Oss 2014-2020' en droeg zij het college op om – samen met het bedrijfsleven en onderwijs – uitvoering te geven aan de ambities uit de nota. In de raadsvergadering behandelde de raad de nota niet meer inhoudelijk, nadat de fracties in de commissievergadering overwegend³ complimenten gaven voor de nota zelf en de wijze waarop deze (samen met ondernemers en onderwijsinstellingen) tot stand was gekomen.

De bedoeling van de nota was om de economische strategie voor Oss opnieuw te bepalen. In het raadsvoorstel bij de nota ligt het college toe dat de nota met nadruk een gezamenlijke ambitie van overheid, ondernemers en onderwijs is:

“De nota is geen actieplan, maar een visie die ondernemers, onderwijs en overheid richting geeft. De uitwerking ligt voor een groot deel in de (ondernemers)netwerken die in Oss actief zijn. Daar worden concrete acties ondernomen door ondernemers, onderwijs en overheid samen. Elke partij levert vanuit zijn eigen mogelijkheden en verantwoordelijkheden een bijdrage.”

Uit: raadsvoorstel Nota Economische ambities Oss 2014-2020

De nota heeft niet voor niets als ondertitel 'Samen vernieuwen'. De gezamenlijkheid is een rode draad in het stuk. Het is geen gemeentelijk kader maar een gezamenlijke visie van Osse ondernemers, overheid en onderwijsinstellingen om de economie naar een hoger plan te brengen.

De inzet is daarbij gericht op twee zaken:

1. Een goed klimaat voor bedrijven om te ondernemen en voor werknemers om te werken.
2. Een gezonde arbeidsmarkt en werkgelegenheid voor de inwoners uit Oss en de regio.

De partijen spreken in de nota uit dat te willen bereiken door zich vooral te richten op de topsectoren⁴ en door netwerken van ondernemers, onderwijs en gemeente (3-0) te stimuleren. De onderliggende analyse is dat Oss sterk is op drie van negen

³ De fracties van VVD en GroenLinks pleitten in de commissievergadering voor een concreter programma met 'meer kleur'. GroenLinks pleitte daarbij voor meer ambitie op duurzaamheid in de nota.

⁴ Dit zijn gebieden waar het Nederlandse bedrijfsleven en onderzoekscentra internationaal in uitblinken en waar het economisch beleid op rijksniveau voor een belangrijk deel op geënt is.

(landelijke) topsectoren, zijnde logistiek, Life Sciences en Agrifood.

Agrifood	Chemie	Creatieve industrie
Energie	High tech	Logistiek
Life sciences	Tuinbouw	Water

Figuur 1: Overzicht Nederlandse topsectoren, in strategische inzet gemeente Oss (in oranje)

De nota duidt deze drie sectoren aan als pijlers van het Osse economisch beleid die hun basis vinden in de maak- en ontwikkelindustrie. En karakteriseert Oss in economisch opzicht als een maakstad. Waar van oudsher producten worden gemaakt, doorontwikkeld en naar hun eindbestemming gebracht. En van waaruit Oss een belangrijke speler is geworden in de sectoren Agrifood, Life Sciences en logistiek. De bijbehorende ambities voor ieder van de drie pijlers en de Osse maak- en ontwikkelindustrie zijn daarbij als volgt omschreven:

Agrifood	“Onze agrifoodbedrijven vormen een sterk en toonaangevend cluster, dat prominent deelneemt in regionale en landelijke netwerken. Het cluster ziet en ontwikkelt verdienmogelijkheden in vraagstukken over gezonde voeding en schaarste van energie en grondstoffen.”
Life sciences	“Oss wordt binnen Nederland herkend als een toonaangevend centrum voor de life sciences, naast Leiden en Chemelot.”
Logistiek	“Multimodaal Oss en de regio staan in de top van logistieke hotspots in Nederland. Via Oss bedient de Rotterdamse haven een groter deel van het Europese achterland.”
Ontwikkel- en maakindustrie	“Osse maakbedrijven weten steeds vernieuwende technologieën en concepten te ontwikkelen en op de markt te brengen. Oss blijft één van de industriële ontwikkel- en maakcentra van Brabant en Nederland.”

Tabel 3: overzicht economische ambities, gebaseerd op Nota economische ambities 2014-2020

3.1.2 Gemeentelijke doelstellingen economisch beleid

In de periode 2014 tot en met 2017 benoemt de gemeente Oss in de programmabegroting de volgende effectdoelstellingen van het economisch beleid:

1. een toename van de werkgelegenheid en;
2. een goed vestigingsklimaat voor bestaande en voor nieuwe bedrijven.

Deze beoogde effecten sluiten vrijwel een-op-een aan bij de

doelstellingen uit de nota Economische ambities 2014-2017. De begroting vertaalt de effecten in meetbare indicatoren: de ontwikkeling van het aantal banen in Oss en de waardering van het vestigingsklimaat door Osse ondernemers.

Ondersteunend aan deze effectdoelstellingen worden van 2014 tot 2017 in de programmabegrotingen van Oss een aantal subdoelstellingen geformuleerd. Ook deze doelstellingen corresponderen met de speerpunten van het gemeentelijk economisch beleid; agrifood, life sciences, logistiek en maakindustrie.

Vanaf 2014⁵ worden de volgende subdoelstellingen opgenomen in het programma ‘Economie’:

1. Oss behoort tot de top 4 van logistieke hotspots in Nederland. (speerpunt logistiek)
2. Oss wordt herkend als toonaangevend centrum voor de topsector Life Sciences. (speerpunt life sciences)
3. Oss is sterk in Agrifood, neemt deel in regionale en landelijke netwerken en ontwikkelt verdienmodellen. (speerpunt agrifood)
4. Oss is een ontwikkel- en maakcentrum van Nederland. (speerpunt maakindustrie)

In 2016 wordt hieraan de volgende doelstelling toegevoegd:

5. Het buitengebied van Oss groeit in recreatieve en toeristische waarde.

⁵ In de programmabegroting 2017 worden deze doelstellingen geherformuleerd, zonder dat ze inhoudelijk zeer veranderen.

3.2 Wat zijn de resultaten van het economisch beleid?

Via de jaarstukken rapporteert het college aan de raad in hoeverre de twee hoofddoelstellingen (toename van de werkgelegenheid en een goed vestigingsklimaat) van het economisch beleid worden gehaald.

Aan de hand van deze informatie kan de raad de ontwikkeling van de werkgelegenheid en het vestigingsklimaat op hoofdlijnen volgen. De jaarstukken geven de raad op dit onderdeel doorgaans weinig aanleiding tot het stellen van vragen of het voeren van debat.

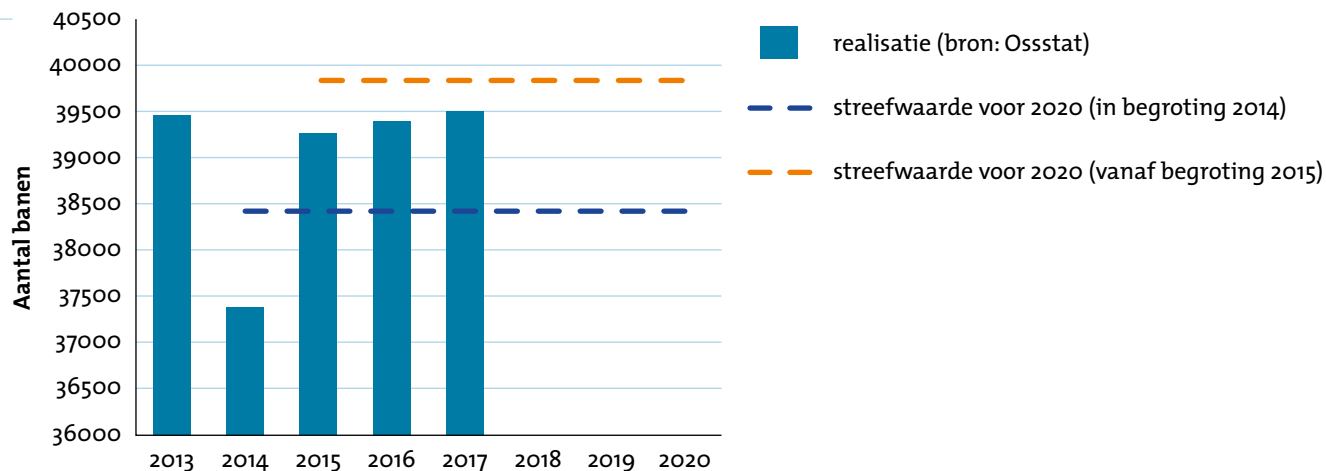
3.2.1 Effecten op werkgelegenheid en vestigingsklimaat

Ontwikkeling werkgelegenheid

Onderstaande grafiek laat zien hoe de werkgelegenheid in Oss zich de afgelopen jaren heeft ontwikkeld (blauwe kolom). En hoe deze zich verhoudt tot de doelstelling die de raad in 2014 vaststelde (blauwe lijn) en vanaf 2015 jaarlijks vaststelt (oranje lijn). Het is daarbij goed om te realiseren dat de jaarlijks vastgestelde doelstelling een streefwaarde is voor het jaar 2020⁶. De grafiek is gebaseerd op informatie uit programmabegrotingen en jaarstukken 2014 tot en met 2018 van de gemeente Oss.

In grafiek 1 valt de sterke daling van het aantal banen in 2014 op. In de jaarstukken 2014 licht het college deze beweging toe door te wijzen op het vertrek van het ziekenhuis en ingrijpende reorganisaties bij MSD.

⁶ Bij de opgenomen streefwaarde voor 2020 valt op dat deze in 2015 opwaarts is bijgesteld. Dit is in de programmabegroting 2015 verklaard vanuit de herindeling van Geffen, waardoor het aantal banen in de uitgebreide gemeente Oss toenam.

Grafiek 1: Ontwikkeling werkgelegenheid in Oss 2013-2017

Bij aanvang van de huidige bestuursperiode heeft het college een concreet doel geformuleerd op het gebied van werkgelegenheidsbevordering; 1000 extra banen in deze collegeperiode.⁷ Deze doelstelling is niet opgenomen in de programmabegroting. Met het eind van de bestuursperiode (maart 2018) in zicht is het onzeker of deze doelstelling wordt gehaald. Volgens de laatste meting van 2017⁸ zijn er sinds het begin van de bestuursperiode 647 banen bijgekomen⁹.

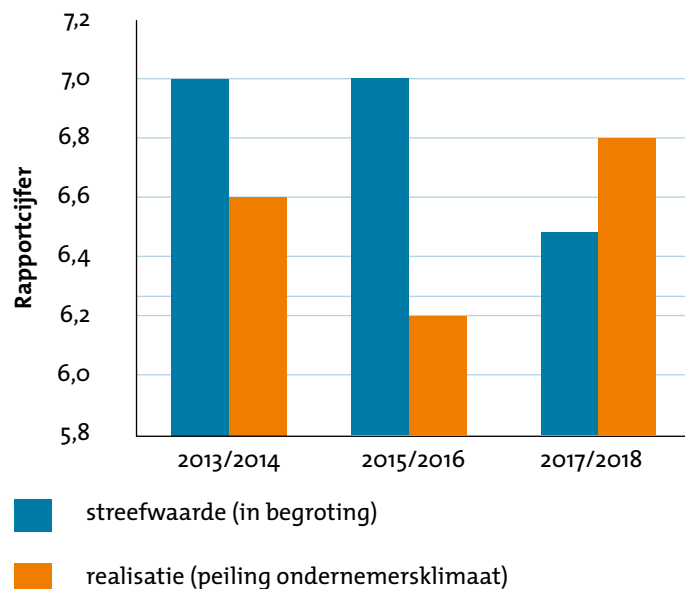
⁷ Concretisering coalitieakkoord gemeente Oss 'Durven door te doen', besproken in de opiniecommissie op 26 maart 2015

⁸ Bron: Statoss

⁹ Hierbij is een correctie toegepast voor de samenvoeging met Geffen (1.477 banen in Geffen op het moment van herindeling).

3. ECONOMISCH BELEID

4. SAMEN WERKEN VOOR DE OSSE ECONOMIE

Grafiek 2: Ontwikkeling waardering vestigingsklimaat (door ondernemers) in Oss 2013-2018

Waardering vestigingsklimaat

De gemeente Oss meet het vestigingsklimaat door tweejaarlijks een peiling te houden onder ondernemers. Hierbij zijn door de jaren heen de peilmethoden gewijzigd. Dit heeft gevolgen voor de vergelijkbaarheid van de uitkomsten in de tijd. De onderstaande grafiek laat zien welk rapportcijfer de gemeente nastreeft (blauwe kolom) en wat de feitelijke uitkomsten van periodieke peilingen zijn (rode kolom).

Grafiek 2 laat zien dat ondernemers het vestigingsklimaat tot 2017 lager waarden dan de gemeente nastreeft. In 2017 stijgt deze waardering sterk. Opvallend is dat de streefwaarde bij de begroting 2017 wordt bijgesteld van een 7,0 naar een 6,5. In de begroting 2016 wordt deze bijstelling al aangekondigd, als

volgt: "In 2015 is een nieuwe methodiek gebruikt voor de benchmark. Daarmee zijn de cijfers niet vergelijkbaar met eerdere uitkomsten en is een herbezinning op de streefwaarde op zijn plaats."

Rapportcijfer uit 2015 onvoldoende representatief en betrouwbaar

Inderdaad is het rapportcijfer in 2015 anders gemeten dan in de daarvoor gelegen jaren. In plaats van ondernemers te bellen voor medewerking, is met ingang van 2015 alleen een brief gestuurd met het verzoek een digitale vragenlijst in te vullen. De overstap naar deze methode heeft duidelijk zijn invloed gehad op de respons van het onderzoek. Het onderzoeksbureau dat de peiling uitvoert, geeft aan dat dit niet alleen gevolgen heeft voor de vergelijkbaarheid van verschillende metingen in de tijd, maar ook voor de representativiteit en betrouwbaarheid van de uitkomsten in 2015. Deze zijn volgens het bureau beiden onvoldoende.

Het college heeft de raad in oktober 2015 via een informatie-nota over deze ondernemerspeiling geïnformeerd. Hier gaat het college ook in op de betrouwbaarheid van de uitkomsten en stelt dat niet alle uitkomsten betrouwbaar zijn. Ook geeft het college aan op basis van de nieuwe meetmethode de oude streefwaarde van een rapportcijfer van 7,0 niet meer reëel te vinden. Deze wordt daarom bijgesteld naar 6,5.

Rapportcijfer uit 2017 wederom via andere methode gemeten

Voor de peiling uit 2017 is opnieuw een wat andere onderzoeksmethode gehanteerd; niet via een aselecte steekproef en via uitnodiging per brief, maar via uitnodiging per email en gericht aan bedrijven waarvan de gemeente over een emailadres beschikte.

In het rapport constateert het onderzoeksbureau dat de gemeente Oss zowel in vergelijking met voorgaande jaren als in vergelijking met andere gemeenten een hoog rapportcijfer behaalt. Het bureau geeft aan dat "dit mogelijk komt door de andere methodiek die Oss dit jaar heeft toegepast, waarbij vooral ondernemers, waarmee de gemeente al contact heeft gehad in de responsgroep zitten."

3.2.2 Ontwikkeling speerpunten van het economisch beleid

In de periode 2014-2017 worden vier economische speerpunten van de gemeente Oss van eigen doelstellingen in de begroting voorzien:

Speerpunt economisch beleid	Subdoelstelling in de programmabegroting ¹⁰
Logistiek	Oss behoort tot de top 4 van logistieke hotspots in Nederland.
Life sciences	Oss wordt herkend als toonaangevend centrum voor de topsector Life Sciences.
Agrifood	Oss is sterk in Agrifood, neemt deel in regionale en landelijke netwerken en ontwikkelt verdienmodellen.
Maakindustrie	Oss is een ontwikkel- en maakcentrum van Nederland.

Tabel 4: Vertaling van speerpunten economisch beleid in programmabegroting gemeente Oss

Oss als logistieke hotspot

Via een brede inzet van activiteiten richt de gemeente zich met logistieke ondernemers op het faciliteren en promoten van Oss als logistieke hotspot. In de jaren 2014 en 2015 wordt daarbij het Logistiek Platform Oss nadrukkelijk als centraal voorbereidend platform genoemd. In de jaren daarna wordt – naast het Logistiek Platform Oss – de regionale afstemming en profilering in Vijfsterren Logistiek steeds meer benoemd.

De raad wordt jaarlijks bij de jaarstukken over de resultaten van de inspanningen geïnformeerd. Dat varieert van infrastructurele inspanningen (opening Weg van de Toekomst, uitbreiding containeroverslag in de haven, onderzoek mogelijkheden verruiming spoortransport, voorbereiding Heesch-West, et cetera) tot netwerksamenwerking en gezamenlijke profilering (bijeenkomsten Logistiek Platform Oss en Vijfsterren Logistiek, provinciale overlegtafels, handelsreizen Vietnam, aansluiting van onderwijs, Dag van de Logistiek, oprichting Logistics House,

Kweekvijver Logistiek, et cetera).

Om te duiden in hoeverre deze inspanningen bijdragen aan het profiel van Oss als logistieke hotspot, benoemen de jaarstukken standaard de positie die Oss het betreffende jaar inneemt op de landelijke ranking van logistieke hotspots. Deze ranking van circa 30 logistieke knooppunten in Nederland wordt jaarlijks opgesteld. De positie van Oss fluctueert de afgelopen jaren tussen positie 4 en 6.

Positie Oss op landelijke ranking Logistieke hotspots¹¹

2014	4e (Oss-Veghel-Eindhoven)
2015	6e (Oss-Veghel-Eindhoven)
2016	4e (Oss-Veghel-Den Bosch)
2017	5e (Oss-Veghel-Den Bosch)

Tabel 5: Ontwikkeling positie Oss op ranking logistieke hotspots 2014-2017

Oss als toonaangevend centrum voor Life Sciences

Met ruim 4000 werknemers vormen Life Sciences een belangrijke sector in de Osse economie. De programmabegroting 2014 geeft aan “dat de sector sterk internationaal is georiënteerd waardoor de rol van de gemeente beperkt is”. De gemeente Oss wil de Life Science bedrijven zoveel mogelijk gebruik laten maken van Osse bedrijven en proactief meedenken als het gaat om het vestigingsmilieu.

¹⁰ In achtereenvolgende programmabegrotingen worden deze doelstellingen wel eens geherformuleerd, zonder dat de inhoudelijke richting daarbij verandert.

¹¹ Oss is in deze ranking opgenomen als onderdeel van een bredere regio. Tot 2016 is dat de regio Oss-Veghel-Eindhoven. Sinds 2016 de regio Oss-Veghel-Den Bosch.

3. ECONOMISCH BELEID

De gemeente richtte zich in de periode 2014-2017 daarom op:

- doorontwikkeling van Pivot Park als open, innovatieve campus op het terrein van Life Sciences;
- profileren van Osse farmabedrijven als een toonaangevend cluster binnen Nederland en (daaraan gekoppeld);
- stimuleren van verdere verbindingen van de Osse bedrijven met onderwijsinstellingen, financiers, andere campussen en (overheids)netwerken binnen de Farma en Life Sciences in Nederland.

De raad wordt jaarlijks bij de jaarstukken op hoofdlijnen over de inspanningen rond bovenstaande voornemens geïnformeerd. Een belangrijk onderdeel is de doorontwikkeling van Pivot Park. Daarbij worden positieve mijlpalen benoemd, zoals de 500e medewerker op het park en de benoeming van Pivot Park als Center for Open Chemical Innovation (COCI), door de Topsector Chemie.

Hoewel het aantal bedrijven en werknemers op het Pivot Park groeit, blijven de inkomsten van het park – langer dan oorspronkelijk geraamd - achter bij de kosten. De gemeente Oss heeft daarop met de provincie, de Brabants Ontwikkelings Maatschappij (BOM) en Pivot park een plan gemaakt om het park een extra impuls te geven. Begin 2017 is het gelukt om op basis van dit plan tot een financiële impuls van € 13,9 miljoen te komen voor een periode van 11 jaar, waarvan de gemeente Oss in totaal € 1,2 miljoen bijdraagt. De raad van Oss heeft in januari 2016 met dit plan ingestemd.

Oss als actieve speler in Agri&Food

Het college noemt in de voorjaarsnota 2014 als ambitie in agri-food 'het creëren van een toonaangevend cluster in 2017'. Wat daaronder wordt verstaan, wordt daarbij niet toegelicht. In de jaarstukken 2015 informeerde het college de raad dat er geen breed agrifood cluster binnen Oss aanwezig is en dat bedrijven daar ook slechts beperkt behoefte aan hebben.

4. SAMEN WERKEN VOOR DE OSSE ECONOMIE

De ambitie tot clustervorming verdwijnt vanaf 2016. Vanaf dat moment wordt in voorjaarsnota's en begrotingen ingezet op het in beeld brengen en houden van het Osse netwerk van bedrijven in de agrifood. Met aandacht voor nieuwe verdienmodellen en met een goede aansluiting tussen bedrijfsleven en onderwijs.

Om die ambitie te bereiken heeft de gemeente onder meer het volgende gedaan:

- Acquireren van faciliteren van nieuwe bedrijven in Oss;
- Het versterken van de banden met de HAS door in projecten samen te werken, zoals Cross-over Life Sciences-Agrifood of de Osse pilot Foodgame Brabant;
- Het met ondernemers en andere partners stimuleren en ontwikkelen van projecten die kunnen leiden tot nieuwe verdienmodellen, zoals 'Kansen in de keten', 'Kapel Plein Zwanenburg' en;
- Het deelnemen aan de met het rijk en elf andere steden overeengekomen City Deal 'Voedsel op de stedelijke agenda'.

Oss als ontwikkel- en maakcentrum van Nederland

In het realiseren van de ambitie om Oss een belangrijk ontwikkel- en maakcentrum in Nederland te laten zijn, heeft het college zich de afgelopen jaren gericht op het stimuleren van innovatie en het faciliteren van starters.

De Kracht van Oss is in begrotingen en jaarstukken veel genoemd als een belangrijke partner op deze ambitie. Bijvoorbeeld als het gaat om verdere verbinding van maakindustrie met arbeidsmarkt en (vak)opleidingen en het ondersteunen van samenwerkende ondernemers bij het uitwerken van nieuwe business cases (via het uitvoeringsprogramma Kracht van New Business).

Vanuit De Kracht van Oss zijn initiatieven als StartersSuccesOss en Zomerondernemer de afgelopen jaren lokaal ingezet om (beginnend) ondernemerschap te ondersteunen.

Regionaal is verbinding gezocht met AgriFood Capital en OndernemersLift+, maar ook met de Technische Universiteit Eindhoven, Brainport en de Automotive campus en met de gemeenten Helmond en Nijmegen.

Tenslotte heeft de gemeente ingezet op zogenaamde 'brandpunten van innovatie', zoals Pivot Park, de Talentencampus, Logistics House en Innovatieve Maakstad. Als plekken waar nieuwe bedrijvigheid en nieuwe ondernemingen kunnen ontstaan.

Bij de behandeling van de kadernota 2016 droeg de raad het college bij motie op om nog in 2015 te komen met een concrete visie en plan van aanpak voor de toekomst van de maakindustrie in Oss, in samenspraak met in ieder geval de Osse maakindustrie en het onderwijs. In januari beantwoorde het college deze motie met een raadsinformatiebrief. Hierin zette het college uiteen wat zij deed op dit punt.

4 SAMEN WERKEN VOOR DE OSSE ECONOMIE

Rond het jaar 2010 voelt Oss meer dan een gemiddelde Nederlandse gemeente de effecten van de economische crisis.

¹² Bedrijven sluiten of trekken weg en banen verdwijnen. Als antwoord hierop mobiliseren gemeente en bedrijven zich in de vorm van verschillende samenwerkingsverbanden, zoals De Kracht van Oss en Logistiek Platform Oss. Ook intensiveert Oss vanaf dat moment met andere partijen de regionaal-economische samenwerking in Noordoost Brabant, eerst onder de noemer 5 sterren regio en later onder de vlag van AgriFood Capital. Deze samenwerkingsgerichte insteek van ondernemers en gemeente is bij uitstek verwoord in het in 2010 door ondernemersverenigingen en gemeente getekende Manifest ‘Samen werken aan de Osse economie’;

Hoe hebben deze samenwerkingsverbanden zich ontwikkeld en wat is er terecht gekomen van hun doelen en bedoelingen? In de volgende paragrafen worden deze vragen voor drie samenwerkingsverbanden in het economisch domein beantwoord. Dit is voornamelijk gebaseerd op bestudering van dossierstukken en interviews met betrokken ondernemers en bestuurders en medewerkers van de gemeente Oss.¹³ Achtereenvolgens komen aan de orde:

- De Kracht van Oss (§ 4.1)
- AgriFood Capital (§ 4.2)
- Logistiek Platform Oss (§ 4.3)

“Alleen door gezamenlijke inspanningen kunnen we deze ontwikkelingen omzetten in een nieuw lonkend economisch perspectief voor Oss en de regio. Dat betekent een extra intensivering van waar we al samenwerken, maar ook het blijven zoeken van nieuwe combinaties op het vlak van bedrijvigheid, arbeidsmarkt en onderwijs.”

*Uit: Manifest ‘Samen werken aan de Osse economie’
(november 2010)*

¹² De relatief sterke terugval van Oss wordt bevestigd in het rapport *Economische Toplocaties 2017* (bureau Louter, 2016).

¹³ De bijlage ‘geïnterviewde personen’ biedt een volledig overzicht van de afgenomen interviews.

4.1 De Kracht van Oss

4.1.1 Wat is De Kracht van Oss en hoe is de gemeente betrokken?

De Kracht van Oss in het kort...

De Kracht van Oss is een initiatief van Rabobank Oss en omstreken, gemeente Oss en de Osse ondernemersverenigingen. De stichting is sinds 2012 actief en is ontstaan nadat in 2010 en 2011 er zorgen ontstonden over de economie en werkgelegenheid in Oss. De deelnemende partijen hebben zich toen verenigd in een stichting met als doel; het versterken van de economie en werkgelegenheid in Oss. De kracht van Oss steunt projecten, initiatieven of samenwerkingsverbanden die bijdragen aan dit doel. Onder meer via een stimuleringsfonds voor het starten van nieuwe bedrijvigheid. In de loop der tijd zijn er twee stichtingen ondergebracht onder De Kracht van Oss, namelijk de stichting De Kracht van New Business en (vrij recent) stichting Starters Succes Oss-Bernheze.¹⁴

Stichting De Kracht van Oss: gemeente heeft statutair geen positie...

In 2011 kozen de gemeente Oss en de andere initiatiefnemers ervoor om een stichting op te richten als juridische basis voor de samenwerking. Een andere optie die kortdurend in oogen-schouw werd genomen is dat de gemeente Oss als rechtspersoon op zou treden namens de Kracht van Oss. Hier zagen de betrokken partijen uiteindelijk van af, omdat dit tot uitgebreidere besluitvormingsstructuren zou leiden en zou leiden tot extra verantwoordelijkheden voor de gemeente die minder passen bij de gemeentelijke taakopvatting.

In augustus 2011 is de oprichtingsakte van de stichting de Kracht van Oss vastgesteld. Hierin is bepaald dat het bestuur van de stichting wordt gevormd door (limitatief) drie natuurlijke personen, bestaande uit:

- een vertegenwoordiger van de Rabobank;
- een vertegenwoordiger van de drie gezamenlijke ondernemersverenigingen (TIBO, OIK en OVO);
- een onafhankelijk voorzitter.

... maar maakt in de praktijk wel onderdeel uit van het bestuur.

De gemeente Oss wordt niet genoemd in de akte en heeft statutair geen positie in de stichting. Het bestuur is in de praktijk echter breder samengesteld dan volgens de statuten is bepaald en de wethouder Economische Zaken heeft namens de gemeente altijd deel uitgemaakt van het bestuur. Daarmee is De Kracht van Oss voor de gemeente de facto een verbonden partij.

De gemeenteraad onderschrijft jaarlijks de koers van De Kracht van Oss

De afgelopen jaren heeft De Kracht van Oss iedere twee jaar een nieuw position paper gemaakt waarin ze de ambities voor de komende twee jaar bepaalt en nieuwe accenten legt. Voorbeelden hiervan zijn bijvoorbeeld dat De Kracht van Oss in de loop der jaren meer verbinding heeft willen leggen met de regio (van lokaal naar regionaal) en met de sector onderwijs. In de voorjaarsnota en begroting stelt de raad het position paper Kracht van Oss jaarlijks als belangrijk kader voor het gemeentelijk economisch beleid vast. Wij kunnen echter uit raadsinformatiesysteem niet opmaken dat de raad deze papers zelfstandig als kader heeft vastgesteld, laat staan er kennis van heeft genomen.

De gemeenteraad verleent subsidies aan De Kracht van Oss

De gemeente vervult een rol als subsidieverstrekker van de Kracht van Oss. Driemaal verleende de gemeente een bijdrage aan het stimuleringsfonds van de Kracht van Oss;

1. Bij de begroting 2011 stemde de raad van Oss met de vorming van een economische reserve. Het doel van deze reserve is “het versnellen van projecten en activiteiten die een stimulans zijn voor economische innovatie, kennisontwikkeling, ondernemerschap en nieuwe business initiatieven”. Uit deze reserve haalde de raad bij de begroting 2011 een bedrag van € 400.000 om dat beschikbaar te stellen aan het stimuleringsfonds De Kracht van Oss.
2. Bij de begroting 2014 gebeurde dit nogmaals, voor eenzelfde bedrag.
3. Tenslotte stelde de gemeenteraad bij de begroting 2017 een extra bijdrage van € 300.000 beschikbaar voor de Kracht van Oss. Alle drie de keren heeft de raad geen termijn verbonden aan de financiële bijdrage. Evenmin heeft de raad bij het voteren van deze bedragen voorwaarden verbonden aan de inzet ervan, in

¹⁴ Met Starters Succes Oss-Bernheze bestond al langer een subsidierelatie; in 2017 is deze rechtstreeks onder De Kracht van Oss geplaatst.

termen van criteria waaronder het stimuleringsfonds wordt ingezet. Bij de oprichting van De Kracht van Oss werd dit laatste ambtelijk geadviseerd.

Naast de gemeente dragen ook de Rabobank Oss en omstreken en de ondernemersverenigingen als partners periodiek (in 2011 en in 2014) financieel bij. Daarnaast is in 2014 een omvangrijke financiële bijdrage geleverd door MSD.

De financiële bijdragen voor De Kracht van Oss zagen er daarmee de afgelopen jaren als volgt uit ¹⁵:

	2011	2014	2017
Rabobank Oss en omstreken	€ 250.000	€ 200.000	€ 285.000
Ondernemersverenigingen	€ 30.000		
Gemeente Oss	€ 400.000	€ 400.000	€ 300.000
Bijdrage MSD ¹⁶		€ 1.088.000	

Tabel 6: Overzicht financiële bijdragen aan De Kracht van Oss 2011-2017

Verandering rol gemeente: van ontwikkelaar naar facilitator

Betrokkenen geven aan dat de rol van de gemeente in samenwerkingsverbanden als De Kracht van Oss wat aan het veranderen is, van ontwikkelend naar faciliterend.

In de kadernota 2018 beschrijft de gemeente haar veranderende rol in het economisch beleid. Deze rolverandering heeft ook betrekking op De Kracht van Oss: “De gemeentelijke rol bij deze

initiatieven is aan het veranderen; van zelf een opzet ontwikkelen en daar medestanders bij zoeken, naar meer inhaken op de activiteiten en de ideeën van anderen. Veel initiatieven hebben een eigen ‘business developer’ die zorgt voor de doorontwikkeling; waar nodig ondersteunen wij deze persoon met onze eigen expertise en (regionale) netwerken.”

4.1.2 Wat heeft De Kracht van Oss bereikt?

De Kracht van Oss heeft zichzelf op de kaart gezet en aangepast aan veranderende omstandigheden.

De Kracht van Oss moest zichzelf na oprichting op de kaart zetten en relaties ontwikkelen met ondernemers(netwerken). Zeker in de beginjaren heeft de stichting daarom stevig ingezet op promotie en communicatie.

In afgelopen vijf jaar heeft het bestuur van De Kracht van Oss zichzelf regelmatig geëvalueerd en de samenwerking aangepast aan nieuwe opgaven en veranderende omstandigheden. Dit blijkt onder meer uit de tussenevaluatie die in 2012 is uitgevoerd. Dit was een interne evaluatie die in het bestuur is besproken. De evaluatie was gericht op de doelstellingen uit het Manifest uit 2010; “deden we de dingen die we moesten doen en deden we die goed?”. Ook de later opgestelde position papers De Kracht van Oss 2.0 respectievelijk 3.0 laten zien dat het bestuur gevoelig is geweest voor nieuwe ontwikkelingen en hoe daar met nieuwe projecten op in te spelen.

Een belangrijke ontwikkeling was bijvoorbeeld de bijdrage van MSD van € 1 miljoen aan De Kracht van Oss. Dit was voor De Kracht van Oss een zeer grote aanvulling op de beschikbare middelen. Een versterkte organisatie was nodig om deze besteding van deze middelen op een goede manier vorm te

geven. Belangrijk hierin is het programma ‘De Kracht van New Business’ geweest.

De Kracht van New Business

Met de Kracht van New Business startte De Kracht van Oss in 2016 een nieuw, vierjarig uitvoeringsprogramma om de € 1 miljoen van MSD een goede bestemming te geven. Het programma werkt met vouchers voor samenwerkende ondernemers in Oss die nieuwe business willen maken.

Het programma wordt uitgevoerd door twee procesregisseurs. Dit heeft de operationele bemoeienis vanuit het bestuur van De Kracht van Oss verminderd. Deze regisseurs helpen initiatieven verder, via een voucher of anderszins. De Kracht van New Business is opgezet als een revolverend fonds: de voucher dient na verloop van tijd terugbetaald te worden. Enkele criteria waaraan initiatieven wordt getoetst, zijn:

- Het initiatief bestaat uit minimaal twee partijen uit de gemeente Oss en 2/3 van de initiatiefnemers is in Oss gevestigd;
- Het is aannemelijk dat het initiatief bijdraagt aan de werkgelegenheid van de gemeente Oss en omliggende gemeenten;
- Tegenover het aangevraagd bedrag staat een cofinanciering van minimaal 50%.

De Kracht van Oss heeft veel projecten ondersteund, die inhoudelijk aansluiten bij de gemeentelijke doelstellingen voor het economisch beleid.

¹⁵ Deze bedragen zijn gebaseerd op jaarverslagen van De Kracht van Oss, met uitzondering van 2017. Daarvan was het jaarverslag nog niet beschikbaar. De bedragen voor 2017 zijn gebaseerd op informatie uit de Programmabegroting gemeente Oss 2017-2020.

¹⁶ De MSD-bijdrage is – in tegenstelling tot de overige genoemde bijdrage – niet bestemd voor de reguliere activiteiten van De Kracht van Oss. De MSD-bijdrage is specifiek gericht op businessontwikkeling, via De Kracht van New Business.

3. ECONOMISCH BELEID

4. SAMEN WERKEN VOOR DE OSSE ECONOMIE

De doelstelling van De Kracht van Oss komen sterk overeen met de gemeentelijke doelstellingen voor het economisch beleid, namelijk 'het versterken van de economie en werkgelegenheid in Oss'.

Sommige projecten die De Kracht van Oss ondersteunde, kwamen beter van de grond dan andere. Positieve voorbeelden, die ook goed aansluiten bij de doelstelling van De Kracht van Oss en de doelstellingen van de gemeente Oss zijn Starters Succes Oss en De Kracht van New Business. Geïnterviewden geven aan dat het zoeken van de juiste projecten mede een kwestie is van proberen en ondervinden. Generieke projecten die goed lopen, komen vaak als een meerjarige activiteit terug.

De Kracht van Oss: voorbeelden van projecten en ondersteunde initiatieven in de periode 2014-2017

Metaalkracht Oss (2014)
 De boer aan tafel (2014)
 Hoplokaal (2014)
 Bachelor Class HAS (2014)
 Masterclass TIBO (2015)
 Duurzaamheidsfabriek (2015)
 European Cleaning Capital (2015)
 Stadshart Oss (2015)
 Kansen in de keten (2015)
 Ontwikkelplan TIBO (2016)
 Innovatieve Maakstad (2016)
 Week van de Techniek (2016)
 Dag van de Logistiek Oss (meerjarig)
 Economic Development Program (meerjarig)
 Starterssucces (meerjarig)
 Zomerondernemer (meerjarig)
 Kracht van New Business (meerjarig)

De effecten van de ondersteunde projecten kunnen (nog) niet worden beoordeeld.

Het toetsen en monitoren van de effectiviteit van projecten heeft het laatste jaar meer aandacht gekregen, nadat het bestuur hier begin 2016 een punt van maakte.

De effecten van eerder door de Kracht van Oss ondersteunde projecten zijn niet inzichtelijk, in termen van toename van de Osse werkgelegenheid en versterken van het vestigingsklimaat voor ondernemers.

Het in september 2016 gestarte uitvoeringsprogramma De Kracht van New Business toetst de effecten van ondersteunde projecten periodiek en informeert hier het bestuur van De Kracht van Oss regelmatig over. De rapportage van oktober 2017 laat onder meer zien dat na ruim een jaar:

- er negen vouchers zijn verstrekt met een totale waarde van € 169,500;
- waarmee wordt voorzien in een indicatief investeringsvolume van € 1,85 miljoen.
- met deze negen vouchers een bijdrage wordt geleverd aan de verwachte creatie van 44 tot 54 arbeidsplaatsen in Oss.

Deze type informatie zou ook de gemeenteraad op termijn meer inzicht kunnen bieden in de effectiviteit van de ondersteuning die De Kracht van Oss biedt.

Versterking samenwerkingsgerichte cultuur als belangrijk neveneffect

Betrokkenen noemen de korte lijnen en actieve uitwisseling tussen gemeente en ondernemers en tussen ondernemers onderling als een belangrijk positief neveneffect.

De Kracht van Oss is ontstaan in economisch barre tijden; dat een brede vertegenwoordiging van de Osse ondernemers met gemeente en bank toen de handen ineen hebben geslagen en die samenwerking al jaren voortzetten heeft een psychologisch effect gehad. Geïnterviewden gaven aan dat de afgelopen jaren

steeds meer ondernemers zijn aangehaakt, hun netwerken voor elkaar open stellen en met de gemeente samenwerken. Oss staat daar volgens hen in een positieve zin bekend om.

4.1.3 Hoe hebben college en raad op De Kracht van Oss gestuurd?

Het college vervult een proactieve en verbindende rol via het bestuur van De Kracht van Oss

Het college is vertegenwoordigd in de Kracht van Oss doordat de portefeuillehouder Economie vanaf het begin in het bestuur zit. Het ambtelijk secretariaat was tot medio 2017 ondergebracht bij de gemeente Oss. En vanuit het ambtelijke kernteam economie vindt advisering aan het bestuur plaats. Hierdoor is de gemeente zowel bestuurlijk als ambtelijk altijd goed aangesloten geweest.

Uit verslagen van de stuurgroepen van 2011 tot en met 2017 en uit interviews is op te maken dat de wethouder Economie regelmatig zijn bestuurlijk netwerk inbracht, actief meedacht, agendapunten en ontwikkelingen aandroeg en ook voortgang bewaakte.

De raad ontvangt informatie en stelt weinig vragen

De raad neemt jaarlijks kennis van de jaarverslagen van De Kracht van Oss. Deze jaarverslagen worden als ingekomen stukken geagendeerd. De raad bespreekt ze niet inhoudelijk. Dit is mogelijk mede te verklaren uit de beperkte informatiewaarde van het jaarverslag. Het jaarverslag omvat een financieel verslag en een zeer beknopt inhoudelijk verslag.

De Kracht van Oss maakt ook nieuwsbrieven over actuele ontwikkelingen en projecten. De griffie stuurt deze nieuwsbrieven standaard door naar de raad. Tenslotte volgen veel individuele raadsleden en sommige raadsfracties het twitteraccount @de-KrachtvanOss. Hiermee creëren deze raadsleden hun eigen informatievoorziening over De Kracht van Oss. Tenslotte bezoeken

sommige raadsleden ook evenementen van De Kracht van Oss, zoals het jaarevent. Al is volgens sommige geïnterviewden de opkomst onder raadsleden bij dit soort bijeenkomsten wat laag.

In aanvulling op het regelmatig toezenden van de jaarverslagen en nieuwsbrieven gaf het bestuur van De Kracht van Oss in juni 2014 en in juni 2017 tijdens podiumbijeenkomsten voor de raad een toelichting op de actuele ambities en opgaven van De Kracht van Oss. Dit zijn volgens vertegenwoordigers van De Kracht van Oss geschikte momenten om de raad periodiek deelgenoot te maken van de beweging die De Kracht van Oss wil maken.

Recent raadpleegt het college de raad voor het eerst over De Kracht van Oss

Het college zelf rapporteert in de gemeentelijke jaarstukken in de regel weinig over (ontwikkelingen rond) De Kracht van Oss. Hoewel de stichting een verbonden partij is van de gemeente, is deze niet in de paragraaf Verbonden partijen (bij begroting en jaarstukken van de gemeente Oss) opgenomen.

In de jaarstukken 2014 is wel een aparte alinea over De Kracht van Oss opgenomen, in verband met de doorontwikkeling van de stichting tot De Kracht van Oss 2.0.

De informatievoorziening van het college aan de raad over De Kracht van Oss is vrij summier en op hoofdlijnen en niet gericht op het voorleggen van keuzes.

Dit is met uitzondering van een recente raadpleging (december 2017) van de raad bij het voorgenomen besluit van het college om De Kracht van Oss een nieuwe financiële bijdrage toe te kennen en De Kracht van Oss daarbij een voorwaarde en enkele overwegingen mee te geven. Het ging hier om een eerder (bij de begroting 2017) door de raad gevoteerd bedrag van € 300.000. Het college wilde bij de raad toetsen of deze het eens was om:

- hier de voorwaarde aan te verbinden om met een deel van deze middelen Starters Succes Oss-Bernheze financieel te ondersteunen en;
- een drietal thema's mee te geven ter overweging bij de besteding van deze middelen, zijnde:
 1. Samenwerking onderwijs-bedrijfsleven,
 2. Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen en circulaire economie, en
 3. Aantrekkingskracht van Oss op jongeren en hoger opgeleiden.

Op deze wijze brengt het college de raad in stelling om via het beschikbaar stellen van gelden enige inhoudelijke sturing te geven aan de activiteiten van De Kracht van Oss.¹⁷

¹⁷ Op het moment van onderzoek had de raadsbehandeling van het betreffende voorstel nog niet plaatsgevonden.

4.2 AgriFood Capital

4.2.1 Wat is AgriFood Capital en hoe is de gemeente betrokken?

AgriFood Capital is deels een 'triple helix'-samenwerking van ondernemers, onderwijs en overheden en deels een overheden-samenwerking in het gebied Noordoost Brabant. De samenwerking in de triple helix is gericht op innovatieve oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken rondom duurzaamheid, voeding en gezondheid. Vanuit de analyse dat het agrifoodcluster nergens zo compleet en hoogwaardig is als in Noordoost Brabant. De inspiratie voor de huidige wijze van samenwerken is gevonden bij Brainport.

Het startte in 2010 als een bestuurlijke samenwerking in de regio Noordoost Brabant en is gaandeweg steeds verder geïntensiveerd en geformaliseerd. Begin 2014 sloten 20 (inmiddels 18) gemeenten en 2 waterschappen het nieuwe 'Bestuursconvenant regionale samenwerking Noordoost Brabant 2014 – 2016'. In 2017 is de samenwerking herbevestigd doordat de deelnemende overheden het convenant verlengd hebben voor de periode 2017 – 2020. De gemeente 's Hertogenbosch vormt als centrumgemeente de rechtspersoon namens de deelnemende overheden.

De gemeenteraad van Oss heeft in december 2013 ingestemd met het oorspronkelijke convenant en heeft in juni 2016 ingestemd met verlenging van het convenant tot en met 2020¹⁸.

Oss draagt jaarlijks bij met een vast bedrag per inwoner
Elke gemeente betaalt jaarlijks € 3 per inwoner aan het Regiofonds AgriFood Capital. Daarbij betaalt sinds 2017 iedere gemeente jaarlijks € 1 per inwoner voor het regionale arbeidsmarktprogramma AgriFood Capital Werkt!. Dat betekent voor de gemeente Oss een jaarlijkse bijdrage van in totaal ruim € 360.000.

Oss ziet kansen in samenwerking op agrifood

Betrokkenen geven aan dat de meerderheid van de raad het belang inzag van de regionale samenwerking in AgriFood Capital. Het gevoel van economische urgentie in de beginperiode droeg daaraan bij. De nota Economische ambities uit 2014 zegt het volgende over AgriFood Capital:

“De regionale samenwerking AgriFood Capital biedt kansen voor de Osse agrifood. Hier zijn we alert op. AgriFood Capital bouwt aan wat ze noemen een ‘ecosysteem’ waarin ondernemers, overheid en onderwijs samenwerken aan innovatie en duurzame ontwikkeling. We spelen maximaal in op hun uitvoeringsagenda en regiofonds. Het samenbrengen van bedrijven in een agrifoodcluster Oss is de sleutel tot nieuwe ideeën en concepten.”

Uit: Beleidsnota Economische ambities 2014-2020

Strategische agenda 2014-2020

Op basis van een Strategische Agenda, opgesteld door Overheid, Ondernemers en Onderwijs, een Uitvoeringsprogramma en

een Regiofonds krijgt de samenwerking inhoudelijk vorm. De Strategische Agenda (februari 2014) noemt als algemene doel: “Noordoost Brabant excelleert in 2020 als topregio in AgriFood.” Dit is uitgewerkt in veertien ambities, waarbij nadrukkelijk is aangegeven dat het eigenaarschap van deze ambities van het bedrijfsleven zal moeten komen.

Complexe en opgetuigde organisatiestructuur

Hoewel altijd gestreefd is naar een 'lichte' organisatievorm, is de samenwerking inmiddels complex vormgegeven. Er is een Bestuurlijke Regiegroep (BRG) - samengesteld uit de burgemeesters van de 18 gemeenten en de dijk- en watergraaf – die functioneert als Algemeen Bestuur van de Regionale Samenwerking Noordoost Brabant.

Er bestaan een aantal portefeuillehoudersoverleggen, waarin de wethouders over inhoudelijke thema's overleggen; Ruimtelijke ontwikkeling, Duurzame leefomgeving, Bereikbaarheid en mobiliteit, Economische ontwikkeling en (sinds 2016) Arbeidsmarkt.

Uit de BRG en de portefeuillehoudersoverleggen is een zevenkoppig Dagelijks Bestuur gevormd, waarin Oss is vertegenwoordigd met zowel de burgemeester als met de wethouder voor arbeidsmarkt en onderwijs.

Daarnaast is er (sinds 2015) een Stichting AgriFood Capital, waarin ondernemers, overheden en onderwijs samenwerken aan de ambities. De BRG draagt zes vertegenwoordigers vanuit de overheden aan voor het bestuur van de Stichting AgriFood Capital, dat uit totaal achttien leden bestaat (overheden, onderwijs en ondernemers leveren ieder zes leden). Uit het Stichtingsbestuur wordt een dagelijks bestuur gekozen. De burgemeester

¹⁸ Alleen de fractie SP stemde beide keren tegen. In 2013 gaf de fractie aan dat ze het voorstel onvoldoende onderbouwd vond en ze de samenwerking van (destijds) 22 overheden een te omvangrijke samenwerking achtte.

van Oss maakt uit van dit dagelijks bestuur.¹⁹

Onder de BRG en de Stichting valt een werkorganisatie, bestaand uit een Uitvoerings BV en een Overheidsdeel. De BRG is bepalend bij het verschaffen van financiële middelen voor de Stichting en de BV. In 2015 is de BV opgericht om de stichtingbestuurders niet hoofdelijk aansprakelijk te laten zijn voor eventuele uitvoeringsrisico's, en om snelheid te maken in de uitvoering.

Een Raad van Commissarissen houdt toezicht op de BV, met name daar waar het gaat om doelmatigheid en risicobeheersing.

Programmalijnen People, Business, Innovation en Basics

Er wordt gewerkt vanuit vier programmalijnen: People, Business, Innovation en Basics. Deze zijn uitgewerkt in doelen en beoogde resultaten in 2016 en vervolgens in een reeks bijbehorende projecten. De programmalijn Basics wordt getrokken door overheden in de regio Noordoost Brabant. Ook Oss vaardigt hier

medewerkers voor af. De overige programmalijnen vooral door andere uitvoeringsorganisaties; zie onderstaand schema.

4.2.2 Wat heeft AgriFood Capital bereikt?

Geen rapportage over strategische doelstellingen AgriFood Capital

In de Strategische Agenda 2014-2020 heeft AgriFood Capital veertien ambities geformuleerd om in 2020 een topregio in agrofood te zijn. Deze ambities zijn bijvoorbeeld:

- In 2020 draait de AgriFood Innovatie Motor volop met ieder jaar 50 ondernemers in begeleiding en resulterend in jaarlijks 10 succesvolle innovaties
- In 2020 zijn er 5 lokale ketens voor alternatieve, duurzame eiwitproductie voor toepassing in Food, Feed en Farma (cross-over met technologie, farma, biobased).
- In 2020 leven gezonde mensen, gezonde dieren in een gezonde omgeving door een "One Health-concept" ontwikkeld door veehouders, overheden, omwonenden, ketenpartijen,

volksgezondheidsinstanties en NGO's.

In oktober 2017 is een Mid Term Review²⁰ van de regionale samenwerking in Noordoost Brabant opgeleverd. Deze richt zich primair op het publieke deel van de regionale samenwerking (het convenant tussen de overheden), maar beziet deze nadrukkelijk in relatie tot de triple helix samenwerking (in de stichting). In deze Mid Term Review wordt nauwelijks over de tussentijdse realisatie van de veertien ambities gerapporteerd. Tegelijkertijd wordt in hetzelfde document de volgende constatering gedaan: "wanneer deze resultaten (uit jaarverslag 2016) worden gespiegeld aan de inhoud van de strategische agenda kan in algemene zin worden geconstateerd dat de regionale samenwerking goed op weg is om de ambities / doelen en afspraken van de strategische agenda te behalen."

Onduidelijk is welke resultaten in de voorgaande zin exact bedoeld worden. Daardoor is de constatering dat de 'samenwerking goed op weg is' niet goed te staven.

De Mid Term Review met bijbehorende bijlagen rapporteert erg veel tussenstappen, zoals onderzoeken, coachingstrajecten, startersleningen, samenwerkingsovereenkomsten, businessconsortia en deelname aan internationale projecten. Dit laat zien dat er veel gebeurt. Maar indicaties op de realisatie van de doelstellingen van de strategische agenda ontbreken in de Mid Term Review. Hoeveel betekenisvolle innovaties zijn er geweest? Hoeveel banen zijn er bijgekomen?

In een brochure van AgriFood Capital²¹ worden relatief concrete doelstellingen voor de regio in 2020 benoemd. Voor twee van deze doelstellingen gaf de AgriFood Capital Monitor uit 2016 een indicatie van hoe de regio er halverwege voorstaat. Hieruit

Programmalijn	Over..	Primair beled bij..
Basics	Randvoorwaardelijke infrastructuur in termen van bereikbaarheid, ruimtelijke inpassing en woon- en leefklimaat	Regio Noordoost Brabant
People	Toekomstgerichte arbeidsmarkt en werk voor iedereen	AgriFood Capital Werkt!
Innovation	Ontwikkelen van innovatieve clusters ter versterking van de regio	AgriFood Capital BV
Business	Creëren, versterken en vernieuwen van ondernemende netwerken en het ondersteunen van startende ondernemers	OndernemersLift+

Tabel 7: Overzicht programmalijnen AgriFood Capital en bijbehorende uitvoeringsorganisaties

¹⁹ De stichting is daardoor een verbonden partij voor de gemeente Oss. En is ook als zodanig in de paragraaf Verbonden partijen bij begroting en jaarstukken opgenomen.

²⁰ Inclusief de als bijlage toegevoegde menukaart, waarin verslag wordt gedaan van de resultaten over 2016

²¹ Brochure 'AgriFood Capital: op weg naar een excellente agrifood-regio' (niet gedateerd)

ontstaat eerder het beeld dat er nog het nodige moet gebeuren:

Doelstelling uit brochure	AgriFood Capital Monitor 2016
4000 extra banen in zes jaar	<ul style="list-style-type: none"> Het aantal banen is met 350 gegroeid tussen 2013 en 2015 Het aantal banen in agrifood is met 475 gegroeid tussen 2013 en 2015.
60 nieuwe agrifood bedrijven	<ul style="list-style-type: none"> Toename van 10 agrifood-vestigingen sinds 2013

Tabel 8: Uitkomsten AgriFood Capital Monitor 2016, afgezet tegen enkele doelstellingen uit brochure AFC

Veel geïnterviewden geven aan dat de resultaten van dit soort triple helix samenwerking tijd nodig hebben. De samenwerking wordt geduid als een 'proces van lange adem'. Tegelijk geven sommigen van hen aan dat de nadruk de komende tijd meer moet komen te liggen op het boeken van resultaten. De Mid Term Review meldt in dit verband het volgende: "Over het algemeen is wel het gevoel aanwezig dat de regionale samenwerking soms te veel blijft hangen in ambities en plannen in plaats van focus op concrete uitvoering."²²

AgriFood Capital slaagt erin om aanvullende fondsen te verwerven (multiplier)

De Strategische Agenda AgriFood Capital uit 2014 stelde dat de mate waarin cofinanciering van andere overheden en projectfinanciering vanuit bedrijfsleven en (kennis)instellingen worden gevonden, bepalend zijn voor de kracht van uitvoering van de in de agenda opgenomen ambities.

De Mid Term Review rapporteert hierover het volgende: "In algemene zin levert elke euro die de convenantpartners in de regio

stoppen 6 euro op. De inleg in het regiofonds van 3 miljoen wordt grofweg vermeerderd tot 18 miljoen per jaar. De multiplier wordt vooral gerealiseerd door het binnen halen van extra publiek geld; van Europa en het Rijk gaat het om 13 miljoen; van de provincie Noord Brabant 1,5 miljoen en van private investeerder 0,5 miljoen."

Wij hebben als rekenkamercommissie op basis van beschikbaar gestelde informatie deze multiplier voor het totaal van AgriFood Capital en over de gehele periode 2013-2016 niet kunnen reconstrueren. Wel spoort de begroting van de regiosamenwerking Noordoost Brabant voor 2017 met deze multiplier van zes. Daaruit blijkt dat het positieve effect grotendeels wordt veroorzaakt door de rijks- en Europese bijdragen voor het arbeidsmarktprogramma (programmaliijn People) en de provinciale bijdragen voor investeringen in mobiliteit en bereikbaarheid (programmaliijn Basics).

De regio (en daarmee ook de gemeente Oss) wordt herkend en erkend

In veel interviews noemen betrokkenen de versterking van het profiel en de positie van de regio als een belangrijk effect van de samenwerking in AgriFood Capital. Ook de Mid Term Review (oktober 2017) gaat hier op in: "Het merk AgriFood Capital wordt steeds meer herkend door relevante (agrifood-)partners binnen en buiten Brabant. De regio Noordoost Brabant is hierdoor meer op de kaart komen te staan en ook een serieuzere samenwerkingspartner geworden."

Geïnterviewden geven aan dat de regio Noordoost Brabant zowel vanuit Den Bosch, Den Haag als Brussel steeds beter wordt herkend, maar dat de positie nog verder kan worden verstevigd. De relaties van de regio met provincie, het rijk en Europa is volgens hen intensiever en beter geworden. Men ziet dat de regio

steeds meer als eenheid optrekt en ontwikkelingen in gang zet. De algemene indruk is dat ook bedrijven de regio als geheel beter weten te vinden.

Voor Oss, als kerngemeente in de regio, biedt AgriFood Capital een goede ingang voor relevante provinciale, landelijke en Europese overlegtafels. Tafels waarbij het Oss op eigen kracht niet gelukt was om aan te schuiven. De inzet aan die tafels is om agenda's en geldstromen te beïnvloeden in het belang van Oss en de bredere regio. Velen geven aan dat dit processen zijn van lange adem en van kansen zien en benutten. Ook binnen de eigen regio benut Oss het netwerk van AgriFood Capital. De aangehaalde relatie met de HAS Hogeschool en daaruit voortgekomen lokale projecten worden daarbij vaak als voorbeeld genoemd.

4.2.3 Hoe hebben college en raad op AgriFood Capital gestuurd?

Het college van B&W van Oss vervult een actieve rol in AgriFood Capital.

Het college van B&W van Oss steunt de ambities van AgriFood Capital actief. Betrokkenen uit de regio typeren Oss als relatieve koploper op dat gebied: "Oss maakt er echt werk van." De burgemeester vervult daarin een belangrijke rol, als vicevoorzitter van de Bestuurlijke Regiegroep en van de Stichting AgriFood Capital. Maar ook de wethouders van Oss zijn vaak bovengemiddeld actief in de regionale portefeuillehoudersoverleggen.

De stroom vanuit AgriFood Capital naar gemeenten verliep lange tijd moeizaam.

Lange tijd is de routing van jaarplannen van de regio Noordoost Brabant naar gemeenten niet op orde geweest. De jaarplannen

²² Mid Term Review publieke samenwerking in Noordoost Brabant (oktober 2017), pagina 21

kwamen in de regel te laat voor een tijdige behandeling in de raad. Dit heeft voor onvrede in gemeenteraden gezorgd, ook in de raad van Oss. De behandeling werd weleens ervaren als ‘mosterd na de maaltijd’. In een uitgevoerde Tussenbalans van de regionale samenwerking over de jaren 2014-2015 wordt dit knelpunt aangestipt. De Tussenbalans geeft ook een verklaring: *“De planning voor het indienen van de begroting is niet conform planning uitgevoerd. De reden hiervoor is dat ervoor gekozen is om de begroting van de regio sterk te laten samenhangen met die van de uitvoerende business unit om optimaal in triple helix verband te kunnen samenwerken.”*²³

Het jaarplan en de begroting voor 2018 waren op tijd, waardoor er voor het eerst een goede voorbereiding vanuit de gemeenten mogelijk was. Dit biedt ook meer gelegenheid om zienswijzen tussen gemeenten af te stemmen en op die wijze effectiever te kunnen sturen.

Het betrekken van raadsleden bij AgriFood Capital blijft een zoektocht.

Via een brede variëteit aan vormen heeft AgriFood Capital de afgelopen jaren gemeenteraadsleden willen betrekken bij de regionale samenwerking. Er zijn regionale en subregionale informatieavonden georganiseerd, factsheets, brochures, succeskaarten, raadsinformatiebrieven verspreid, een AgriFood Capital Monitor opgesteld en er is een klankbordgroep van raadsleden samengesteld.

Dit laat zien dat AgriFood Capital moeite doet en experimenteert om raadsleden te betrekken. Tegelijk constateert AgriFood Capital zelf in de recente Mid Term Review (oktober 2017): “Voor het verbeteren van sturing en toezicht door algemeen besturen

en gemeenteraden is er behoefte aan tijdige en juiste informatievoorziening (verantwoording), meer fundamentele discussies over de ambities en een sterker gezamenlijk optreden van de raden in de regio. Dit staat nog in de kinderschoenen.”

De opkomst bij de klankbordgroep van raden valt in de regel vaak tegen. Wel zijn de twee raadsleden vanuit Oss erg betrokken en relatief vaak aanwezig.

De raad van Oss reageert nauwelijks op verslagen van bijeenkomsten, factsheets, raadsinformatiebrieven, jaarverslagen en succeskaarten. Ze worden in de regel voor kennisgeving aangenomen en niet aangegrepen voor een debat in de raad of een gesprek met het college.

In interviews zijn hier een paar mogelijke verklaringen voor gegeven:

- Een deel van de raad ervaart de informatie vanuit AgriFood Capital als abstract en ziet daardoor niet wat de samenwerking (in potentie) oplevert voor de Osse gemeenschap.
- Daarbij vinden sommige raadsleden de samenwerking op een te grote afstand georganiseerd (Noordoost Brabant als een te omvangrijk gebied met teveel deelnemers).
- Tenslotte wordt regelmatig een hoog ‘promotie’-gehalte van de informatie ervaren.

Sinds drie jaar beschikt de regio over een AgriFood Capital Monitor. Er is een monitor in 2014 verschenen en één in 2016. De monitor uit 2016 rapporteert over 52 indicatoren en is als [website](#) beschikbaar. Daarbij wordt geen koppeling gelegd met de 14 ambities uit de Strategische Agenda. De gerapporteerde resultaten zijn ook niet een-op-een toe te schrijven aan de samenwerking. Het moet eerder gezien worden als een ‘thermometer’ voor de regio (‘hoe staat de regio ervoor?’) dan als een

verantwoording over de bereikte resultaten van de regionale samenwerking. De monitor lijkt niet echt bij raadsleden van Oss op het netvlies te staan.

De raad stemt eens per drie tot vier jaar in met de samenwerking in AgriFood Capital.

De raad stuurt bij uitsteking op AgriFood Capital door eens in de drie tot vier jaar een besluit te nemen over de deelname aan de samenwerking en de hoogte van de inwonersbijdrage. De laatste keer was in juni 2016.

In de raadsvergadering is toen ingestemd met het voorstel om de samenwerking te verlengen tot en met 2020. In de voorgaande commissievergadering stelden verschillende fracties kritische vragen, gericht op inzicht in concrete resultaten in relatie tot de inwonersbijdrage. Het college beantwoordde deze vragen door voorbeelden te geven van wat de samenwerking voor Oss oplevert en hoe het Oss een gunstige positie geeft in provinciale en landelijke netwerken.

De raad ontvangt regelmatig evaluaties van de samenwerking in AgriFood Capital...

Zowel begin 2016 als eind 2017 ontvangt de raad een tussentijdse evaluatie van de samenwerking in AgriFood Capital. Begin 2016 verschijnt de Tussenbalans 2014-2015 voortgang Regionale samenwerking Noordoost Brabant. In het convenant ‘regionale samenwerking Noordoost Brabant 2014 – 2016’ was bepaald dat de uitvoering van het convenant uiterlijk in 2016 zou worden geëvalueerd en de Tussenbalans voorzag daarin.

Voorafgaand aan het verschijnen van deze evaluatie stemt de raad bij de begrotingsbehandeling 2016 al in met een reservering van een structurele bijdrage aan AgriFood Capital voor een volgende convenantsperiode (2017-2019). Een deel van de raad

²³ Tussenbalans 2014-2015 voortgang Regionale Samenwerking Noordoost Brabant, pagina 8-9

maakt hier een punt van via een ingediend amendement²⁴ bij de raadsbehandeling van de programmabegroting 2016. De indieners van het amendement vinden het maken van een reservering voor een structurele meerjarige bijdrage vooruitlopend op de evaluatie niet gepast. Dit amendement wordt echter verworpen.

In het daarop volgende convenant samenwerking Noordoost Brabant 2017 is vastgelegd dat de uitvoering van het convenant eind 2017 opnieuw wordt geëvalueerd. Deze evaluatie (Mid Term Review) is in oktober 2017 opgeleverd en is naar eigen zeggen een “kwalitatieve beoordeling van de publieke samenwerking in Noordoost Brabant op basis waarvan wordt bekeken of de met de samenwerking beoogde doelen efficiënt en effectief worden bereikt en aanbevelingen worden gedaan voor de voortzetting van de samenwerking”.

...maar deze sluiten niet goed aan bij de informatiebehoefte van de raad.

Deze tussentijdse evaluaties zijn in potentie een prima middel voor een gemeenteraad om te toetsen of de samenwerking nog voldoet. De evaluaties gaan echter beperkt in op de inhoudelijke effectiviteit van de samenwerking ('wat levert het op?') en sluiten daardoor onvoldoende aan op de informatiebehoefte van de raad.

²⁴ Amendement SP-VVD-GroenLinks over Agrifood Capital, ingediend en verworpen op 12 november 2015

4.3 Logistiek Platform Oss

4.3.1 Wat is Logistiek Platform Oss en hoe is de gemeente betrokken?

logistiek platform oss

Logistiek Platform Oss is een samenwerking van logistieke dienstverleners uit Oss. Tien van hen bundelden in 2010 hun krachten in de stichting Logistiek Platform Oss, waarin ook de gemeente deelneemt.

Inmiddels telt het platform vijftien partners.

De doelstellingen van de stichting Logistiek Platform Oss zijn:

1. het vestigen van aandacht op de gemeente Oss als logistiek centrum;
2. het stimuleren van de trimodaliteit (weg-water-rail) en;
3. het bevorderen van verdere samenwerking tussen ondernemingen in de logistieke sector

Het platform ziet het als zijn taak om het gemeentebestuur te attenderen op kansrijke ontwikkelingen en door binnen de eigen netwerken van de leden Oss als potentiële vestigingsplaats onder de aandacht te brengen. Verder zet het Logistiek Platform Oss in op afstemming en verbinding met regionale netwerken (zowel overheden als andere logistieke platforms). Het platform huurt een projectmanager in om zich bij deze activiteiten te laten ondersteunen.

Ontwikkeling regionaal platform 'Vijfsterren Logistiek'

Nadat – naar voorbeeld van Oss – ook in Uden/Veghel (Logistiek Platform Noordoost Brabant) en 's-Hertogenbosch (Logistiek Platform 's-Hertogenbosch) werden opgericht, verenigden deze zich in 2013 met het Logistiek Platform Oss in een regionaal logistiek samenwerkingsverband: Vijfsterren Logistiek.

Het samenwerkingsverband wordt gesteund door AgriFood Capital, de gemeenten Meierijstad, Oss, Cuijk en 's-Hertogenbosch en de Rabobank. Zij zetten zich in voor ontwikkeling van new business en voor vestiging van nieuwe bedrijven in de regio. De ambitie van Vijfsterren Logistiek is een sterke top3-positie van Noordoost-Brabant te realiseren in de lijst van logistieke hotspots.

De voorzitters van de lokale logistieke platforms vormen samen met een vertegenwoordiger van de logistieke dienstverleners uit Land van Cuijk het bestuur van Vijfsterren Logistiek. De wethouder van Oss is als adviseur vanuit de overheidskant betrokken.

Vorming van een lokaal logistiek platform was een college-afweging (de raad niet betrokken).

In 2009 ontstond er onder logistieke dienstverleners en de gemeente Oss een idee om zich beter te organiseren en meer in gezamenlijkheid te profileren. Het besef groeide dat dit nodig was om de logistieke kansen voor Oss effectief te benutten. Dit idee werd in de rapportage 'Logistieke kansen knooppunt Oss' (Buck Consultants, februari 2010) nog eens bevestigd. De samenwerking is sterk vanuit de ondernemers zelf ontstaan. Geïnterviewden geven aan dat het ontzettend hielp dat er veel en actieve ambtelijke medewerking was om het netwerk van de

grond te krijgen.

De afweging om actief aan te sluiten bij de vorming van een lokaal logistiek platform lijkt indertijd vooral een college-afweging te zijn geweest. Er zijn geen stukken aangetroffen die wijzen op een vroege betrokkenheid van de raad.

LPO is primair het platform voor ondernemers: de gemeente faciliteert...

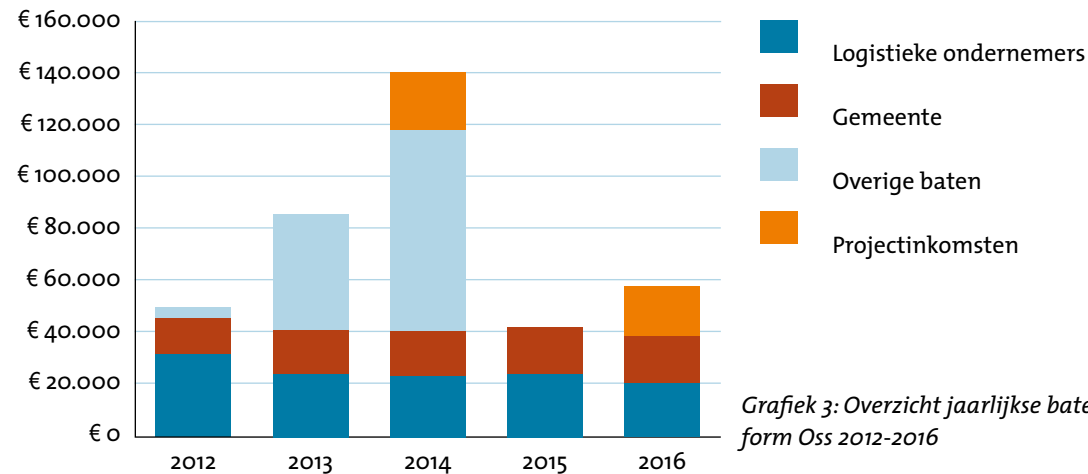
In 2010 werd de stichting Logistiek Platform Oss opgericht. De statuten bepalen dat het bestuur van de stichting wordt gevormd door drie personen. Allen nemen op persoonlijke titel deel aan het bestuur. Lang was het zo dat twee van hen Osse ondernemers waren en de gemeentelijke accounthouder voor de logistieke sector de derde zetel innam. De gemeente heeft aangegeven geen bestuurszetel meer in te willen nemen. Om daarmee te benadrukken dat de gemeente vooral een faciliterende rol vervult bij het platform.

De gemeentelijk accounthouder voor de logistieke sector is altijd nauw op het Logistiek Platform aangesloten geweest. Deze ambtelijke connectie met het Logistiek Platform heeft de communicatie en afstemming met de Osse logistieke sector soepeler laten verlopen. Er is voor ondernemers een duidelijk aanspreekpunt bij vragen of opmerkingen en andersom heeft de gemeente een herkenbaar platform om zaken te agenderen of af te stemmen.

In de praktijk speelt voor de gemeente wel het vraagstuk om een juiste balans te vinden in de betrokkenheid in het platform. De gemeente wil de kansen voor logistieke ondernemers faciliteren en wil het platform eerst en vooral van de ondernemers zelf laten zijn, maar heeft vanuit bredere beleidsdoelstellingen (bijvoorbeeld werkgelegenheid, duurzaamheid, leefbaarheid) soms een bredere belangenafweging te maken en te agenderen.

... en de gemeente subsidieert.

De gemeente draagt jaarlijks met een subsidie van € 18.500 bij aan de activiteiten van het Logistiek Platform Oss. En levert daarmee in de afgelopen jaren een bijdrage die varieert van 13% (2014)²⁵ tot 43% (2015) bij aan de stichting. De onderstaande tabel laat zien hoe de gemeentelijke subsidie zich in de afgelopen verhoudt tot de overige baten van de stichting.²⁶

Grafiek 3: Overzicht jaarlijkse baten stichting Logistiek Platform Oss 2012-2016

4.3.2 Wat heeft Logistiek Platform Oss bereikt?**Korte lijnen als basis voor effectieve samenwerking**

Veel van de geïnterviewden geven aan dat er in de beginjaren van Logistiek Platform Oss met succes is geïnvesteerd in relaties. De lokale (logistieke) ondernemers hebben elkaar beter leren kennen. Daardoor zijn de lijnen kort, is het onderlinge vertrouwen gegroeid en is er een basis ontstaan als basis voor samenwerken en samen profileren.

Het platform heeft veel georganiseerd op haar drie doelstellingen

Naarmate de leden van het platform elkaar leerden kennen, is het platform actiever geworden in de loop der jaren. Veel van de activiteiten zijn te verbinden aan de drie doelstellingen van het platform. Hiernaast worden per doelstellingen een aantal voorbeelden gegeven van activiteiten van het platform in de voorbije jaren.

het vestigen van aandacht op de gemeente Oss als logistiek centrum

- Mini-congres 'Oss als achterland van de haven van Rotterdam' in 2011
- Mini-congres 'Kansen voor spoorgoederenvervoer in Oss' in 2012 (met Prorail)
- organisatie van de Nationale Distributie Dag in 2013
- Dag van de Logistiek (promotie naar brede lokale / regionale gemeenschap); in 2014 en 2016
- Spoorcafé met Rail Cargo in Oss gehouden in 2015
- Als leden van LPO in gezamenlijkheid (inter)nationale beurzen bezoeken

het stimuleren van de trimodaliteit (weg-water-rail)

- Het LPO heeft regelmatig als platform gediend om met de gemeente te kijken waar ruimtelijke en infrastructurele aanpassingen nodig zijn die de logistieke kracht van Oss en de regio versterken

het bevorderen van verdere samenwerking tussen ondernemingen in de logistieke sector

- Oprichting Vijfsterren Logistiek (2013) en vestiging Logistics House in Oss (2017)
- Handelsdelegaties Vietnam
- Werkbezoek Haven van Rotterdam
- Project Stadsdistributie
- Meer collegiale uitleen van personeel en materieel
- Plannerscafés: logistieke bundeling van vrachten

²⁵ In dit jaar zijn de 'overige baten' erg hoog. Deze overige baten zijn een eenmalige bijdrage van De Kracht van Oss voor het Vietnam Trade Center.

²⁶ Dit overzicht is gebaseerd op de financiële jaarverslagen van de stichting Logistiek Platform Oss van 2012 tot en met 2016.

3. ECONOMISCH BELEID

Het is aannemelijk dat de bovenstaande activiteiten bijdragen aan de gemeentelijke doelstelling om (als regio) tot de top 4 van logistieke hotspots in Nederland te behoren. Of dat een kleine, proportionele of substantiële bijdrage is geweest is niet duidelijk.

Positie 4 op ranking logistieke hotspots waarschijnlijk het hoogste haalbare

Op de ranking van logistieke hotspots in Nederland schuift Oss de afgelopen jaren tussen positie 4 en 6. Uit inschattingen van geïnterviewden maken wij op dat de vierde plek vooralsnog het hoogst haalbare is. Het gat met de top 3 (West-Brabant; Venlo-Venray; Tilburg-Waalwijk) lijkt groot en voor een deel ook bepaald door relatief autonome factoren (als ligging aan (inter)nationale water- en snelwegen).

Positionering van het platform de komende jaren een belangrijk vraagstuk

De verschillende direct betrokkenen bij het Logistiek Platform Oss zien in grote lijnen dezelfde opgaven voor de komende jaren:

- sterkere verbinding met de sector onderwijs, vanuit het toenemend tekort aan arbeidskrachten en de technologische ontwikkelingen binnen de sector logistiek (andere vraag naar arbeid) en;
- sterkere verbindingen en scherpere rolverdelingen met relevante regionale samenwerkingsverbanden; dit zijn AgriFood Capital en Vijfsterren Logistiek.

4. SAMEN WERKEN VOOR DE OSSE ECONOMIE

4.3.3 Hoe hebben college en raad op Logistiek Platform Oss gestuurd?

Logistieke ondernemers waarderen de betrokken houding van de gemeente.

De ondernemers uit het platform waarderen de samenwerking en actieve betrokkenheid van de gemeente, zowel vanuit de ambtelijke organisatie als van de bestuurders. De lijnen met de gemeente zijn hierdoor kort. Ondernemers schetsen het beeld van een actief en luisterend college. Met een eigen gemeentelijke agenda, maar ook met oog voor de belangen van ondernemers. Sommigen geven aan dat zo een langjarige soepele samenwerking op logistiek vlak in Nederland vrij uniek is.

De raad op afstand

Bij de raad ervaren ondernemers een grotere afstand. Sommige ondernemers vinden dat de raad in de bredere belangenafweging bij specifieke dossiers en ruimtelijke plannen de belangen van ondernemers en de economische waarde daarvan onvoldoende gewicht geeft. Er wordt relatief (ten opzichte van De Kracht van Oss en AgriFood Capital) weinig georganiseerd om het 'gat' met de raad te verkleinen.

In 2015 heeft het platform een lunchbijeenkomst voor raadsleden georganiseerd, onder de noemer Broodje Logistiek. Dit vonden zowel raadsleden als leden van het platform een goede vorm om raadsleden mee te nemen in de activiteiten en ontwikkeling van het platform. Daarnaast gaat de raad gemiddeld eenmaal per jaar op werkbezoek bij een logistiek bedrijf. Dit soort momenten helpen volgens ondernemers om meer inzicht en begrip in positie logistieke ondernemers te geven en het belang van de logistieke sector voor de gemeenschap te begrijpen.

Het college informeert in begrotingen en jaarstukken de raad op hoofdlijnen over activiteiten van het platform. Dit leidt niet tot vragen of debat in de raad. Verschillende raadsleden geven aan vertrouwen te hebben in de activiteiten van het platform. Dit heeft volgens hen deels te maken met de bekendheid en nabijheid van de in het platform deelnemende ondernemers. En een handvol raadsleden volgt het Logistiek Platform Oss op twitter.

BIJLAGE GEÏNTERVIEWDE PERSONEN

Datum	Naam	Functie
21 augustus 2017	Dhr. R. Kraus	Beleidsmedewerkers duurzame mobiliteit
23 augustus 2017	Mw. I. van Berlo	Beleidsmedewerker economie
23 augustus 2017	Dhr. E. Nooijen	Directeur OOC Terminals
4 september 2017	Dhr. E. Saras	Hoofd kernteam economie
4 september 2017	Dhr. C. Nobbe	Directeur Regio Noordoost Brabant
7 september 2017	Mw. K. Wagemakers	Directeur Wagemakers BV
7 september 2017	Mw. Buijs-Glaudemans	Burgemeester
7 september 2017	Dhr. R. Hermes	Projectmanager Logistiek Platform Oss
11 september 2017	Dhr. F. Verhoeven	Directeur Vos Logistics
11 september 2017	Dhr. R. Schutten	Directeur AgriFood Capital
11 september 2017	Mw. P. van Vliet	Programmamanager regionale ontwikkeling
14 september 2017	Dhr. F. den Brok	Wethouder economie en financiën
26 september 2017	Dhr. T. Vinken	Directievoorzitter Rabobank Oss Bernheze
20 oktober 2017	Dhr. F. Boekema	Emeritus hoogleraar regionale en stedelijke economie (Universiteit Tilburg)
26 oktober 2017	Dhr. E. Stam	Hoogleraar economie van ondernemerschap en innovatie (Universiteit Utrecht)
31 oktober 2017	Mw. N. Hazelzet	Commissiegriffier
	Dhr. R. van den Akker	Griffier
31 oktober 2017	Dhr. A. Prinssen	Raadslid VDG
	Dhr. F. Molenkamp	Raadslid D66
31 oktober 2017	Dhr. J. Zoll	Raadslid SP
	Dhr. T. van Kessel	Raadslid VVD

Begin november heeft de rekenkamercommissie nog telefonisch overlegd met twee medewerkers van de provincie Noord-Brabant; mevrouw E. Jonkers, beleidsmedewerker arbeidsmarktbeleid, en de heer M. Aarts, procesmanager werklocaties.

Colofon

‘What’s in it for Oss’ is een uitgave van de rekenkamercommissie Oss, februari 2018

De rekenkamercommissie Oss is een onafhankelijke commissie binnen de gemeente. Zij bestaat uit drie externe leden. Doel van de rekenkamercommissie Oss is om de rol van de gemeenteraad te versterken en een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van het lokaal bestuur. Dit doet de rekenkamercommissie door onderzoek te doen naar de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het gemeentelijk beleid.

Leden

Astrid van de Klift (voorzitter)
Elma van de Mortel
Mathijs van den Heuvel

Contact

Postbus 5
5340 BA Oss
rekenkamer@oss.nl
www.oss.nl/rekenkamer

Astrid van de Klift (06 51 59 16 19)
Elma van de Mortel (06 28 08 34 58)
Mathijs van den Heuvel (06 44 00 78 08)

Ontwerp

Studio Mensinga/Bruns